

FOIA ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului:	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	Prețul inserțiunilor:
Pentru Austro-Ungaria 12 coróne	IOĂN BACIU	Pentru publicațiunile de 3 or- ce conțin cam 150 cu-
Pentru România și străinătate 17 franci	preot.	vinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 coróne

Onorat public cetitor!

Cu broșura de față am încheiat tipărirea alor 24 côle din „Revista Ilustrată“ pre anul curinte prin care s'a supliniit decî și întârzierea dela începutul anului.

In decursul acestui an am întimpinat o mulțime de greutăți în redactarea și edarea acestei Reviste, încât drept spunënd desperasem de a putea continua mai departe pe calea începută.

Așa la începutul anului când am înființat tipografia noastră propriă și aveam deja sosite tóte cele trebuin- cióse mașină, litere etc. nu putém dobândi concesiune — nici de cum — căci pe basa unei legi ni se cerea ca se depunem o cauțiune de 2000 fl. de carea noi nu dispuneam și numai după ce ne-a succes de a dovedi inaintea autorităților competente că aceea lege e scóasă din vigóre și înființindele tipografii sunt scutite de la plătirea acestor feliu de cauțiuni — în sfârșit și cu greu am potut căpăta concesiunea cerută.

Un alt necas ne-a causat urcarea prețului hârtiei din partea fabricii, apoi morbul redactorului acestei Re- viste, intentarea procesului de presă contra Revistei pentru biografia și portretul poetului Andreiu Mureșan publicată în „Revista Ilustrată“ de pe anul 1898, strămutarea tipografiei la Bistrița și alte multe, multe necasuri și persecu- ționii pornite contra redactorului acestei foi.

Dar mulțămiită bunului D-șeu că tóte le-am învins și pe lângă tóte pedecile „Revista ilustrată totuși și-a continuat calea pe care a pornit spre marea bucurie a amicilor ei și dacă totuși n'a potut face mai mult, nu rea voința ci neputința a fost ceea ce a împedecat'o.

Sperăm însé că pe venitor va putea păși înainte pe o cărare mai netedă și nu va mai fi supusă la atâtea greutăți ca în trecut.

„Revista Ilustrată“ va avea și pe viitor același program și va publica poesii, novele, copii de pe natură, piese teatrale, literatură poporală și clasică de tot soiul, ér ce privesce partea tehnică se va pune mare îngrijire, tipă- rindu-se cu litere nouë, modern, pe hârtie albă satinată și la finea anului se va alătura la numărul ultim o fru- mósă învălitóre cu un imponent clișeu titular.

Bunăvoința ce publicul român a arătat față de acésta revistă, carea precum s'a dovedit a devenit indis- pensabilă pentru fiecare familie românescă, ne-a îndemnat ca se mai facem un paș înainte în speranța că cu acésta numărul abonenților nostri dacă nu se va triplica cel puțin se va duplica și așa am scăđut prețul abonamentului dela 12 coróne **numai la 4 coróne pe an**, astfelu încât cu acest preț bagatel se o pótă prenumera *nu numai*

stimabilele dómne preutese și învățătoarese dela sate și *gentilele domnișóre* iubitoare de cultură și progres, dar chiar și *nevestele și fetițele țeranilor nómstri* sciutóre de carte.

Rugăm pe stimații nostri colaboratori ca se binevoiască a ne onora și pre venitor cu sucursul lor moral, ér stimații cetitorii cu abonarea la Revistă cât mai de timpuriu, ca se ne putem orienta asupra tiragiului de tipărire.

Tot odată rugăm și pe onor. redacțiuni a ȓiurelor nómstre ca se binevoiască a ne trimite foile ce se dau în schimb pentru Revista Ilustrată.

Astfeliu plini de incredere în sprijinul ómenilor luminați și iubitori de propășirea neamului lor vom continua decí redactarea Ravistei Ilustrate carea va intra cu începutul anului venitoriu în al IV-lea an al esistenței sale.

Șoimuș la 15 Decembre 1900.

Cu ádeosebit stimă

Ioan Baciú

editor și redactor.

Cătră Maria.

*Comóra sântă de iubire
Celor ce cred in Fiul tēu
Le cere dela Dumnedēu
Eterna fericire.*

*Isvor de vecinică 'ndurare,
Tu, care ai lăcaș în cer
Rēvarsă preste cei ce sper
Din dorul tēu răbdare!*

*O! Maica nómstră Précurată!
Dă celor ce te iubesc
Din sinul tēu cel fecioresc
Iubire-adevărată.*

Aurel.

Madame Tallien.

— Tip de femeia din marea revoluțiune, de Dr. Alb. Wittstok. —

(Urmare).

Cetățenii de pre galerii aplaudară în semn de aprobare.

O încercare de fugă, prin mijlocirea marchisului de la Vallette nu succese. Ea fu aruncată într'o peșteră întunecósă, pe paie umede, neavând altă societate decât șórecii și cloțanii.

Robespierre lăsă între acestea, ca Tallien se fie păzit mai de aprópe. Rapórtelē spionilor, carí se mai află încă și astăzi prin archive, arată, cum era el de urmărit la fiecare paș. Așa, într'un raport se dice: „Cetățanul Tallien remase la 6 Mesidor, în clubul Iacobinilor până la finea ședinții, apoi se duse cu un bărbat în Rue Honore, ei vorbeau cu nerăbdare; pre la 11 óre traversară piața Egalității, Tallien făcu semn unei trăsuri, noi ne apropiarăm de ea, fugirăm în urmă-i, nu ne puturēm inse ținea de ea.“ Dintr'un alt raport aflăm, că Tallien locuia în Rue de la Perle au Marais. 460. Pre un alt spion il cuprinde mirarea că Tallien își petrece aprópe tot timpul acasă, în mijlocul cărților.

Robespierre triumfă în dictatura sa. Acum mai domnea singur numai gilotina, care la tótă întâmplarea a fost cunoscută încă înainte cu trei veacuri, sub Ludovic al XII-lea. Cea ce era inse nou, era faptul, că, ómenii mergeau la mórte suridind. Când domnul de Malesherbes urcă eșafodul, alunecă. „Semn réu!“ reflectă el vesel. Girondiștii mureau cântând marseile. Libertate, Egalitate, Frațietate — și mórte! Căruțele condamnaților erau pline de ómenii din tóte clasele. Una din ultimele liste ale condamnaților arată între 12.000 de jertfe: 3871 țeranii și lucrători, 2212 meseriași, 1273 burghezi, 767 preoți, 715 soldați, 718 femei

de tótă condițiunea, 639 nobili, 585 advocați, 539 fabricanți și comercianți, 156 privatieri, 76 medici, 73 matrozii, 49 învățatori, 46 literați, 21 teatraliști. Și le făcea încă plăcere că în transportarea cu căruțele condamnaților se pună lângă olaltă pre ómenii celor mai opuse grupări de partidă, ca spre es. pe Le Chapelier cu duceasa de Grammont. Locul Bastilei il luară pe timpul terorismului 48,724 temnițe de stat tiesuite cu mai mult de 200,000 prinșonerii politici. Trebuiau să se grăbiască cu gilotina, spre a face éraš loc celor recrutați de curund.

Teresia Cabarrus ședea tristă în temnița ei. Odată căpătă permisiunea de a se cobori jos în curte spre a respira aer curat. Când făcu pentru prima dată us de aceasta, cădu o peatră jos la piciórele ei. Ea o ridică și vedu o hârtie legată de ea, pe care era scris: „Eu veghiez asupra ta, cobóră-te în fiecare sară în curte, eu voi fi aprópe de tine.“ Ea recunoscú scrisórea lui Tallien. Inima ei se umplu de bucurie, de speranță, de nerăbdare, ea plânse. Bucuria inse nu ținu mult; după opt zile încetă deodată favorul de a se cobori în curte. Poliția lui Robespierre avea ochii prea ageri. Și întunecosul mormânt al sermanei femei se închise și mai tare.

În aceeași chiliă și pre aceleași paie mai zăceau încă alte două femei, Lady Grace Dalrymple Eliot și Iosefina Tascher, vedu generalului Beauharnais, împărăteasa Iosefina, de mai târziu. În mijlocul acestor orgii sângeróse decretă Robespierre esistența unui Dumndēu; acela fu instituit la 20 Prairial. Poporul

francez credea acum earăși într'o ființă supremă, în nemurirea sufletului, căci dictatorul o poruncise aceasta.

Se părea, că, Robespierre voia se bată acum drumul circumspecțiunii politice, era înse prea târziu. Terorismul, pe care-l inaugurase, ajunsese mai tare decât el însuși.

Cam pe vremea aceasta — era la 4 Thermidor — primi Tallien într'o dimineață, în chip misterios un pumnal. Nici un cuvânt explicativ. El nu văduse pre nime aducându-l. Arma zăcea pe masă. O privi mai cu băgare de samă și observă o meară spaniolă.

Curând după aceasta întilni pe Robespierre. Amândoi își întinsă mâinile și se opriră în loc. Pe dinaintea lor vedeau trecând trei căruțe pline cu osindiți, și mai venea încă și o a patra plină cu femei. Robespierre își întorse capul în altă parte. „Ah! să fie toți oamenii virtuoși,” duse el, „ar' putea fi arșă gilotina. Când mă gândesc că încă așa mulți — ” și el sculse o listă pe care era scris și Tallien.

„Ce sôre frumos!” duse Tallien. — „Dar totuși nu e bine că se dau poporului în toate zilele astfel de privești,” continuă el după o pauză, arătând spre căruțe.

— „Dar cine le dă?” strigă Robespierre lovind cu piciorul în pământ.

— „Eu nu,” răspuse Tallien.

— „Și eu încă nu, ci iustitia poporului.”

Tallien pretinse, că Robespierre se elibereze cel puțin pe femei. Acesta dicea înse că Tallien nu ar' mai fi bărbat, de când e îndrăgostit.

Intre amândoi avu loc un violent schimb de cuvinte și se despărțiră ca dușmanii.

Fatalele zile de Thermidor se apropiau. Saint-Iust duse în Convent, că republica are lipsă de un bărbat genial, plin de putere și patriotism, căruia se-i confereze puterea publică, un bărbat care se bucură de încrederea poporului, și acest om ar' fi Robespierre; singur el ar' putea mântui statul. Comitetele deliberară noaptea întreagă, nime înse nu era înarmat în zorii de zi. Un singur bărbat cuteza se arete un pumnal. Acesta era pumnalul unei femei.

Când anunță Robespierre, că el voesce să conducă singur patria, Barere duse: „Vorbirea aceasta e condamnarea sa.”

Așa stătea lucrurile la 7 Thermidor. Lamourette episcopul de Orleans, fu executat. Era tocmai la masă, când i comunicară osindirea. El vorbi foarte liniștit despre nemurirea sufletului și cu așa o căldură și elcintă, încât toți cei prezenți se simțiră răpiți. Dar ei totuși nu-l putură mântui. Acest eveniment produse o mișcare considerabilă. Calăul Samson înse își mări competențele. El dicea că are de tot mari cheltuieli cu caii, cu căruțele și ajutoarele sale, de acea trebuia se i se plătească de acum înainte îndoit.

Pre timpul acesta Tallien era când galăgios, când mai tăcut era cuprins de frigurile morții pe care credea că o vede, el visa că-i în temniță la Teresia lui iubită, și vrea se o elibereze.

El se rugă încă odată pentru liberarea iubitei sale. „Nici odată,” replică Robespierre, „de ore ce cetățana Fontenay e aceea care te-a stricat. Tu ai tradat republica de dragul ei și de dragul ei ti-ai schimbat rola în Bordeaux. Ea te-a purtat ca pe un copil.”

Cu aceasta se sfârși convorbirea. Tot în aceeași zi primi Tallien următoarea scrisoare:

„De la Force, la 7 Thermidor.

„Cetățana Fontenay către cetățanul Tallien.

„Tochmai acumă fui încunoștințată, că, mâne am se ure șafodul. Aceasta se potrivește rău cu visul meu din noaptea trecută: că Robespierre nu mai trăia și temnițele erau gole — înse mulțămintă lașității vostre acuși nu se va afla în Franța nime harnic de al realiza.”

Tallien răspuse: „Linistesce-te, eu am curaj!”

Și însoțit de furtună și larmă sosi fatală zi de 9 Thermidor. După cum arată „Moniteur”-ul, acesta a fost decursul ședinții:

când apărură Robespierre, se auți strigând din toate părțile; „Jos cu tiranul!” — Tallien: „Cer cuvântul. Eri am luat parte la ședința Iacobinilor; și tremur pentru patriă: eu am vădut cum se forma armata noului Cromwell și m'am înarmat cu un pumnal spre a face us de el, în cazul când Conventul nu ar avea curajul se decreteze punerea lui sub acuză. (Tallien își arată pumnalul. Aplause vii.) Noi nu voim ca nevinovăția se fiă iubilată, noi vrem dreptate. (Aplause nouă) Bărbatul, care șede în tribună este un al doilea Catilina.” Robespierre: „Mă rog de cuvânt.” „Jos cu tiranul, jos!” resună earăș din toate părțile. Tallien: „Propun arestarea lui Robespierre.” O voce: „E dovedit, că Robespierre ne-a stăpânit.” Mai mulți membrii: „Se votăm!” Arestarea lui Robespierre se hotărește cu unanimitate. Toți se ridică de pre scaune strigând: „Trăiască Libertatea! Trăiască Republica!” Aceasta a fost ziua de 9 Thermidor.

Saint-Iust, soțul lui Robespierre, un bărbat de un caracter foarte specific, încă fu arestat. El revădă odată, în Strassburg pe un prieten al său din copilăria, un oficer, care se făcuse vinovat. El îl strânse la piept dicând: „De două ori laudat fie ceriul că te revăd, și că pot da un mare esemplu de iustitia față de un bărbat care imi este scump. „Ce-s aceste cuvintesă întorse către escorta sa; Soldați, faceți-vă datoria.” Oficerul îl îmbrătoșă și dădu apoi semnul de împușcare, strigând: „Trăiască libertatea!”

Celea ce au urmat sunt cunoscute, și cunoscută e întreaga teroarea ultimului drum a lui Robespierre, începând cu arestarea lui în casa orașului, cum a fost adus în Convent cu falca împușcată, și cum s'a sfârșit viața lui sub ascuțitul gilotinei. În 10 Thermidor ziua, care fusese hotărâta ca ziua morții pentru Teresia Cabarrus fu executat Robespierre. În Paris toți erau veseli și iubilau. Poeți cântară ziua în versuri, se arangiară bancheturi de înfrățire, în teatre se predară piesele cele mai alese, și pretotindenea toți sărbătoreau. Nici când nu au fost oameni în Franța mai veseli. Temnițele s'au fost deschis, și acum nu mai existau decât frați liberi. „Aceasta e cea mai frumoasă zi a libertății,” duse Tallien în Convent. „Republica triumfează și dă un esemplu, că, toți tiranii din lume trebuie se cadă. Se ne unim acum cu concetățenii noștri căci ziua morții unui tiran este o sărbătoare a frățietății.”

Dar însufletirea pentru Tallien nu dură mult. La cinci săptămâni dela triumful său din Convent, fu scos din clubul Iacobinilor. Levasseur i impută, că a atăcat pe tiranul nu din iubire față de libertate, ci din interes personal ca să-i ocupe locul. Lupta în contra lui Tallien se începu, fiindcă îl credeau pe drumul către dictatură. În ziua următoare dâmnă Tallien însoțită de Freron și Merlin de Thionville incuia în chip eroic poartă Iacobinilor, fără se fi îndrăsnit careva din cei ce voiau să se adune, ca să-i iee chieile; ei duseră numai: „Femeia aceasta ar' fi în stare se închida chiar și porțile iadului.” Steua lui Tallien începe a se întuneca, dâmnă Tallien înse se înalță într'un ceriu nou al renumelui ei. Sub Directoriu femeile ajung să se valideze, secura cedează eventailui. Tallien nu mai este decât numai bărbatul reginei, dar el încă a nu resignat.

În 21 Ianuar 1795, decretase Conventul o serbare întru consacarea zilei de 9 Thermidor, și prima sărbătorire a zilei acesteia avu loc în 9 Thermidor anul III-lea. Dâmnă Tallien aranjase un mare banchet de ziua aceasta și invitase pre cei mai remarcabili deputați ai tuturor partidelor. Primul toast îl rosti Lanjuinais pentru ziua de 9 Thermidor; apoi urmară toast pentru deputați, pentru armata republicană, pentru libertate și egalitate, pentru generalul Kosciusko și în sfârșit pentru dâmnă Tallien. Cetățana Fontenay își deschise saloanele din ziua căsătoriei sale cu Tallien. Precum mai înainte în Bordeaux, așa și în poziția ei de acum se socotea ea drept o femeie cu misiune politică, și ea se și pricepea să câștige o influință destul de însemnată. Aici într'o soarece la dâmnă Tallien, la care veniseră Freron, dela Harpe, Chénier și alții se întâmplă că odată veni vorba și despre brigadierul Bonaparte și despre ambițiunea lui. Dintre dame era de față dâmnă de Beauharnais. Ea era de părere, că, Franciei nu-i este iertat

să se arunce eroii în închisori, de vreme ce are mare lipsă de ei pentru apărare în contra dușmanilor. Salónele dómnei Tallien ajunseseră celea mai renumite în ce privește conversările, și dansul: spaniola dansa cu pasiune și frumos. Pre lângă aceea ea avea un simț viu și profund pentru artă. Intr'o zi aflându-se singură cu barbatul ei i impută acestuia lipsă de energie. Teresia era nedreaptă. Tallien putea se ajungă intocmai ca și Baraș, în directoriu, el putea fi asemenea lui Touche ministrul unui împérat, el iubea înse republica pentru ea însăși, republica cu furtunile și sgomotul ei. Tallien neliniștea pe toți iubitorii de mărire, cu ambițiunea sa și mai ales cu aceea a soției sale. Toți se temeau pururea de vre-o surprindere. Decî cu atâta mai iute lucrau pentru căderea lui. Acest barbat, care s'ar fi putut împărtași de tótă protestatea, și care se lăsă într'u tóte condus de o femeie își pierdu încet cu încetul întreaga popularitatea. Tribunalele, cari îl salutaseră mai înainte așa pline de entusiasm, când fusese acurat acum de regalismul acum de iacobinismul său, amuțiră, căci pe orizont se înălțară figură nouă. Chiar și în salónele Directoriului nu era bine vădută. La acestea se adause o nouă supărare. Bărbatul jaluz își perdu soția și dimpreună cu ea tótă averea și fericirea sa. Teresia i dase mâna în mijlocul primejdielor revoluției, ba ea l'a și mântuit. Căsătoria ei a fost numai o întâmplare; ea-i dase frumuseța și averea ei; ea i arătă menirea lui, și îl părăsi fiind că nu se înalță la culmea puterii. Tallien nu se gândi se părăsca pe soția sa: el deplângea evenimentele asupra cărora n'a știut domni și se învinua pe sine însuși că și-a petrecut zilele în desmerdări amoróse. El se vedu singur și părăsit. Atunci se hotărî se mergă departe, departe de pămîntul patriei cercând se uite totul și să-și recâștige, liniștea. Dela generalul Bonaparte obținut permisiunea de a însoți expedițiunea ce porni spre Egept, țara Cleopatrei. Ah! cum i amintea acest nume pe soția sa.

Dómna Tallien și dómna Beauharnais se întrepuseră la Bonaparte pentru Tallien, și acesta fú denumit ca administrator al domniilor corónai în Egipt. Bonaparte iubea înse numai mașini de-a voinții sale, și astfel poziția lui Tallien nu dură mult; Imbacându-se în anul 1801 pentru Franța, pe cale fu luat prinsoner de neșee corsari. El merse la Londra, unde bărbatul zilei de 9 thermidor, fú primit cu mare entusiasm.

Bonaparte nu-i iertă lui Tallien ovățiunile engleze, el se făcuse imposibil în Paris. Talleyrand și Fouche se întrepuseră pentru el și el ajunse consul în Alicante.

Tallien plecă imediat. Trebui să treacă prin Bordeaux. O, ce mai amintiri îl stăpâniră aici. Dar el nu rămase timp îndelungat în străini; El se născuse în Paris și în Paris avea să și moră. În Spania se simțe mai reu ca în Franța. Ultimele zile le-a petrecut în Paris bolnav și uitat, serac și părăsit.

Numai un singur prieten găsi el earăș, în dómna Tallien, care acum ajunsesse priuceasa de Chimay. Ea-il cercetă adeseori și-l sili să primească neșee ajutóre pe cari le-a fost refusat.

Anii trecură înainte și Tallien trebui să îndure lipsă formală. Sórtea lui ajunse din întâmplare cunoscută lui Ludovic al XVIII-lea aceasta i acordă o pensiune din caseta sa privată; tribunul poporului era prea sărac, ca se respingă ofertul, și astfel se întâmplă, că, acela care votase mórtea lui Ludovic al XVI-lea și care ținuse în închisóre pe Ludovic al XVII-lea trebuie se trăiască din pânea lui Ludovic al XVIII-lea de aceasta binefacere înse nu se împărtași timp îndelungat, căci muri încă în cursul aceluia an. Necunoscută i-a fost nascerea, necunoscută și mórtea.

Teresia Cabarrus dimpotrivă, se născuse ca princesă și tot ca princesă avea se și moră. Ea a fost lăsat pre domnul de Fontenay pentru al scăpa dela eșafod, părăsi pe Tallien pentru a părăsi revoluția, și se mărită după contele Caraman.

Contele Caraman încă a fost atins de revoluția în mod simțit. El trebui se emigreze și pre când Tallien trăia din scrierile sale republicane, el trebuia să-și câștige pânea cu viorea sa. El se aședă în Hamburg și propunea aici arta pe care o iubea, pre cum instruase pre Ludovic Filip din matematică, în Elveția. Acestea sunt ródele unei bune educațiuni, întrun timp, când fiecare nu e nimic alta decât un simplu cetățan.

Caraman era un urmaș al princesei de Chimay. El trăi cu princesa lui spaniolă în Chimay. Ambiți fiind artiști, poeți și scriitori; teatrul, pictura și musica se socoteau ca și în dreptul lor în vechiul castel. Astfel trăi ea până în luna lui Ianuar a anului 1835. Să dice că, abia se putea deosebi mama de cătră fetele ei. Ședînd ea odată cu ficele ei într'o lojă din opera italiană, toți se întrebau, cine ar fi acestea patru surori frumoșe. În órele ei celea din urmă porunci se fie duse într'un jeli, pe balconul castelului. Ea-și întórse ochii cătră Paris, cătră Spania, cătră sóre. Intreaga ei viață i trecu pe dinaintea ochilor. „Ah!“ dîse ea, „nu a fost numai un vis?“ Dîcând acestea muri.

(Fine.)

Enea Pop Bota.

Se nu-l iubesc?

*Să nu-mă mai dîci nici c'un cuvânt,
Să nu-mă mai dîci că mor...
Să nu-l iubesc? chiar si 'n mormînt
Eu ași întra cu alui amor
Atâta îl iubesc...*

*Da, îl iubesc... și de-oîu trăi
Iubirei stavile să-î pui
Pe foc să știu că m'ai pripi
Să poți nici tu, nici altu muri,
Căci pentru el trăesc.*

*Dăm pace dar focului meu
Ca să-l iubesc, nu mă opri,
Căci ca pre el, pre Dumneșeu
Din ceriu dacă-l mai știu iubi...
Și-alui să fiu voesc.*

Antoni Pop.

La cules de bureși.

Versuri.

*Gârborit, de ană, de vreme
Umblă-a cere uu moșneag.
Paș de paș el ștă și geme
Rădimându-se 'n toeag*

*S'apoi ér un paș i-o cale
Cătră alta casă 'n sus...
Așa slab îl prinde jalea
De junețea ce s'a dus.*

*Cum umblă și-a fost, odată:
Tare, mare și voinic!
Ađi i-e sôrtea ne 'ndurată,
Ađi îi pare că-î nimic,*

*Un toeag — soț bêtrânețû —
Lacrămă crude și suspin:
Étă semnele viețû,
Ce măi bate 'n a lui sin.*

*Măi e mort de jumătate
Și el umblă a cerși
Și se luptă și se sbate,
Că i-e voia-a măi trăi.*

*Paș de paș e măi aprópe
De lăcașul morților
Și-obositele-i pleoape
Să le 'nchidă nu i-e dor.*

Aurel.

După anî de suferință.

(Novelă.)

Il cunoscem așa de bine și totuși nu îmi vinea se cred așa de tare se schimbasse. Il vedeam de multe ori preumblându-se singur, gânditor pe țărmul Oltului, gesticulând adesea, clătănând din cap; ... apoi oprindu-se și privind lung în valurile turbate ale Oltului, ca și când ar fi voit se le întrebe despre ceva. Trecuri pe lângă el, îl salutai — el se uită lung la mine ca și când nu m'ar fi vedut nici odată, apoi fără se facă vr'un gest își întorsé încet, capul și începu a-și țese planurile sale mai departe... Cât s'a schimbat, cugetai eu în mine o nenorocire de sigur... o nenorocire!

* * *

Era în anul 187*... înainte de începerea resbelului pentru neatárnare. În satul X... lângă Olt, trăia părintele Vădean, împreună cu familia s'a constătătoare din preuteasa și 3 fete. Trăea fericit căci de — era popă cu dar — și fiind cunoscut în întreg ținutul, nu e mirare că alergau mulți necagiți la el se le facă slujbă și se le cetească.

Am đis că avea trei fete dintre cari cea mai mare cu numele Mărióra — cam de vre-o 16 anî — i era mai plăcută părintelui Vădean. Fată mare... nu e mirare că i scotea mamei sale perî albî mergând la tóte petrekerile.

La petrecerea din urmă s'a întâlnit cu el... care tocmai atunci depuse bacalaureatul.

Era tîner, frumos, cu ochii căprii, pěr castaniu buclat... idealul Măriórei. De multe ori stăteau muți unul în fața celuilalt, gândurile lor sburau pe aceeași cale... Mărióra se credea nedespărțită de el, credea că numai a ei va fi. Trăiau ambî numai, din speranțe, numai din visuri... Preuteasa — o femeie unică în felul său, adecă o adevărată sócră modernă, promise mâna ficei sale primului pețitor... căci dór era avut.

„Dar trebue se îți spun că nu'l iubesc“ i dicea Mărióra plângend, „și nici odată nu voi merge după el... mai bine mórtă...“ Părintele vedea și el réul, dar regret că trebue se vă spun sincer, că nu cuteza ai dice o vorbă preutesei; o vorbă numai... și și-ar fi aprins pae în cap...

În casa părintelui Vădean era mare jale... căci Mărióra disparusé fără de veste. Preuteasa numai nu își smulgea pěrul de necaz; ér părintele Vădean cădu în melancolie. Ochii vineți, blandi i erau băgați în cap... nu se mai interesa de afacerile familiare ér acasă vinea fórté rar numai când il chinua fómnea.

Despre Mărióra n'au audít nici o veste, deși trecură luni după luni, căci ea se duse într'o mănăstire ca se nu-i mai audă nimenea de nume. Avea se stee câtva timp până ce se va introduce în ord, până va invêta celea ce se țin de ordul sacru.

Și Mărióra cea veselă de odinórá a devenit gânditoare... melancólică ca și tatăl ei. Plángea adese-ori în somn și rostea vorbe ne înțelese, il chema adesea pe el pe nume. La închinat... i se umpleau ochii de lacrimi și o rază de durere i se ivea pe față. Și...

Sé începuse deja resbelul cu Turcîi și călugărițele au fost duse la ambulanți ca se îngrijască de ostași, de lei cei răniți:

În ambulanța ajunsse și Mărióra cu venitórele ei surori în Domnul. Îngrijea de răniți, le lega ranele... le ajuta. Într'o đi au adus mai mulți răniți ca tot deauma. Îți sfășia inima vaetele și gemetele acelora. Li pusérá pe toți în paturî curate. Preste nópte călugărițele se perondau în fie, care chilie. Astfel ajunsse și Mărióra în o chilie unde erau noii răniți aduși.

În chilia abia luminată într'un pat în colț zăcea unul fără de conștiință. Fața galbină, buzele vinete, ochii închiși, părea mort. Mărióra mergea de la un pat la altul și povestea cu câte unul cu care se tređia. Odată ochii i sé pironiră pe fața celui ce zăcea fără de conștiință și scóse un țipet de...

Era el, il recunoscú îndată. Cât sé schimbasé!

Sé dusé lângă pat, seđu, se uită lung la el îi căută rana, și un siroi de lacrimi arđetőre — cum numai femeile pot versa, i căđură pe fruntea lui albă ca de sticlă. El se mișcă un pic dar ochii nui putea deschide.

Mărióra nu sé mai putea reține și i depusé o sêrutare pe fruntea lui rece ca de ghiată. Nóptea trecu cu mult mai repede de cum voi ea. În điuva următoare sé ceru tot ea ca se îngrijéască pe morboșii din acela despărțemént al ambulantei.

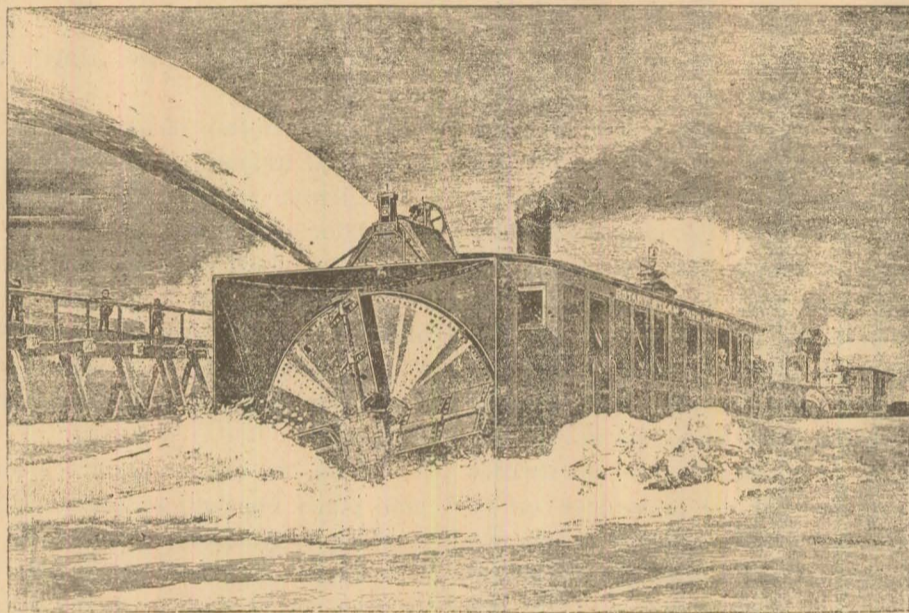
Cam pe la ameați el își veni în fire, se deșteptă în fața zimbitore a Măriorei, dar acest zimbet al ei era o poveste tristă. Un oftat adânc scosă ambii de odată. Și câte n'ascunde un singur oftat?! El îi întinse mâinile slăbite, aprópe fără de viață și o cuprinsă așa dulce, atât de blând; că uitându-se unul în ochii celuilalt începură ambii a plânge, plângeau de bucuria revederii neașteptate.

Își povestiră unul altuia toate chinurile toate suferințele de când s'au despărțit. Ii spusă el cum ajunsă la miliție, dacă a vădut că nici odată ea nu va fi a lui. Apoi că nu peste mult s'a început resbelul, și voea mai bine se móră decât se mai trăiescă așa chinuit, așa torturat de dorul ei. Și cu acest euget s'a aruncat orbescă asupra Turcilor, în fruntea unei cete de soldați — era locotenent. Inse la vr'o câți-va pași rămase jos și de atunci

el n'a mai știut nimic până în momentele acestea. Nici penelul celui mai eminent pictor n'ar fi putut se infățișeze expresiunea feței lor în acestea momente.

La îngrijirea medicilor și a Măriorei rana i se vindeca din țî in țî și pe când se fini resbelul și el era sănătos. Intr'o țî sosi (porunca) ordinul ca cei sănătoși să se ducă la Bucuresci: Diua acésta era cea mai grea pentru ei, dar mai ales pentru el... Cum se lasă el pe biata Mărióră... cum să se despartă de ea?... Era ceva grozav. Mărióra nu știa nimic de ordin. Il vedea pe el așa de trist așa de îngândurat și nu își putea da samă. — „Spune-mi dragule pentru ce ești așa de îndispus și supérat astăzi, mai mult ca orî când? Nici când erai morbos nu erai așa!“

— El voi se vorbească dar vócea i se oprî în grumați și făcu cu capul un gest de desperare, apoi își duse batista la ochi.

Un curățitor de zăpadă american.

Ea îl privea lung... ca și când ar fi voit se-i cetească din față ce voesce se dîcă.

În fine el i spusă de ordin și că știe bine că ea nici odată nu va fi a lui.

— „Voiu părăsi mănăstirea“ răspunsă Mărióra hotărîtă. El i întinse mâna, apoi o sêrută blând și plecă în capitală, neliniștit și neîncredător.

Preste câteva luni la o biserică din Bucuresci, înaintea altarului între luminî stătea Mărióra și un căpitan, cu capul plecat și cu mâinile încrucisate.

Și când preotul o întrebă că din vócea proprie a făcut acest

paș ea dădu din cap, o lacrimă i pică din ochi și dîse: „după anî de suferință.“

* * *

Ferbea tot satul X... de bucurie iar la casa părintelui Vădean, e veselie mare. Tot satul vorbea numai de reintórcerea Măriorei căsătorită cu un căpitan frumos. Părintele se făcu vesel și își îmbrățișă fii.

Êr preuteasa când vorbea de mărítatul celorlalte două fete dîcea blând: „după cine ve place.“

Stefan V. Velțian.

In ȕori de ȕi.

*Pădurea 'n răsărit de sóre
Din somnu-i lin s'a deşteptat.
O nópte 'ntrégă a lăsat
Să tacă gura-i cântătoare.*

*Cu farmec dulce 'ncep în luncă
Să cânte paserile 'n chor,
Pe când tređiți din somn ușor
Es ómenii în câmp la muncă!*

Aurel.

Un ideal.

Victor desamnă. Ce óre? Un cap, un cap de femeec, de fe cióră, un cap, care prin trásurile lui caracteristice, prin căutătura lui, să formeze întreg întreguț idealul său. Și are Victor un ideal admirabil. Nicii mâna nu-l înșală, a învățat el a desemna și prin puține linii de cerusă face să apară în profil pe hărtia alba, o frunte lată, un nas grec, ce cu atăta fineță și proporționalitate se prinde deasupra unor buȕe reci, pătimate, dintre cari cea dedesubt e puțin mai trasă, încât totă făptura, după ce-i iese la iveala un ochiu unghiular și o barbă ridicată, puțin cam ascuțită, cu o așa seriozitate și nobleță ți-se presentă, încât la cea mai mică greșală în contra esteticeii ți-se pare, că s'ar ridica o mână spre a-ți pedepsi cutezanța închipuită. Iar Victor de ani de ȕile cată acest ideal pintre muritóri, și dacă nu-l află, se îndestulesce a il desemna prin câteva linii, a l face de cel puțin ȕece óri pe acela-și petec de hărtie. Acum iarăși il desamnă și par-că mai frumos ca alte dăți. Prin două lenii curbe îi strătae pieptul ridicat dându-i întregii figurii caracterul unui bust, făcând să apară mai marcantă dureroasa realitate, ascunsă într'o figură rece, de piatră cu inimă cu tot.

„Privesce! acesta-i idealul, pe care paș de paș il urmăreșe fără de al ajunge, și care singur numai póte fi pãrtaș dorului inimii mele“ — ȕice Victor ridicându-și ochii spre o figură înaltă, ce cu nerăbdare aștepta în picioare dina'ntea lui, spre gingașa Augustă.

Să o numesc așa? de loc nu s'ar părea nimerit. Nicii o gingășie în întreaga ei făptură, mai mult o voluptate, o nervoasă voluptate pe carea nicii resignanta cea mai mare nu o póte sterge din trásurile feței sale. Dar are o inimă gingașă, prea simțitoare, în care de mult a pregătit cuibul spre a da loc de răpaus ei de dulci visuri unei pãserii calătoare. Și pentru Augustă nu mai erau alte paseri pe lume, decât Victor. Pentru Victor trãese ea de un lung timp încóce, pentru el gãtesce ea întreg locașul inimii sale, pentru el e rezervată cea mai dulce privire, cea mai dulce vorbă, cel mai călduros salut și încă câte lungi suspine din un piept de fecióră despiciă aerul în urma pașilor lui. Da ea il iubeshce pe Victor cu totă puterea dragostei din piept, dar pentru aceea nicii odată nu și-ar fi căleat pe inimă să i-o spună aceasta. Un singur cuvânt așteaptă de pe buzele lui, numai unul singur în urma căruia să se arunce în brațele lui, să fie fericită așa precum doreshce ea să fie.

Sermana Augustă... acum e silită a sta în fața acelei speranțe ce i-se pare perdută și nimicită pentru tot deauna, Victor are alt ideal, altul care nu-i seamănă ei, pe care il cată de mult, pe care nu-l afla și care nu-i ea.

Cu o convulsivă mișcare a buzelor privesce ea tintă în ochii lui Victor, care liniștit îi întinde bucată de hărtie cu idealul său. O putere electrică îi cuprinde tot trupul și cu mișcare spasmodică îi smăcesc hărtia din mână, voind parcă a nimici a sterge prin

-o suflare acel ideal care „singur numai póte fi pãrtaș dorului inimii lui.“

„Da acesta-i idealul matalc, așa?“ erupse în fine Augustă, cu o voce trãmurătoare puțin cam ironică.

„Parcă samănă cu cineva, cu o statuă, cu o figură antică a vechilor grecii? Nu?“

„Posibil că samănă, și dacă știți e de prisos óri ce întrebare.“

„Ei bine, dar te asigur, că încă o Ariadne nu se va mai nasce în lume de dragul matalc, d-le Victor!“

„Stimabilă!?... și dacă chiar nu s'ar fi născut și nu s'ar nasce mai mult o astfel de ființă, n'ar urma de acolo nimic și infine...“

„Ba în fine ar urma, că mata, ca un om de parolă, nu ai mai putea consimți și iubi pe mine, care nu ar avea darul de a semăna cu Ariadne, și atunci vei peri cu chipul ei în mână, retras de lume, căci nu se va afla mine, care să-ți dec un ghiem, pe firul caruia să poți eși din labirintul visurilor matalc.“

„Se póte că ai dreptate, dar pentru ce le spui tóte acestea cu o nervozitate, care nu am observat-o până acum în ființa d-tale? Imi permiți să te rog a ocupa loc aci lângă mine.“

„Cu totă plăcerea“

Augustă se aședă la dreapta lui pe canapă, până când ochii ei caprii măsură din cap până la tălpi pe óspele său, parcă spre al cunóșce mai bine. O seriozitate grava și neobișnuită apare în fața ei și îi sta cu mult mai bine așa. E atăt de drăguță Augustă își ȕice Victor în sine, privind cu încordare în ochii ei, precând mâna-i tremurândă se încerca a cuprinde mijlocu-i rotund.

„Ce te-ai supărat pe mine scumpă dșórá?“ și încet se apleacă cu fața spre fața ei balaec.

„Posteshce și-ți sãrută pe Ariadna matalc! Adio!...“

* * *

E sară. Cãripit de paseri se aude de pe ramii acatiilor din alea din fața. Jalnice acorduri de pian te face să cređi, că d-șóra Augustă e tristă. Nicii odată n'a cântat ea cu atăta doiușie ca acum. Și óre dă ce? Inima ei o știe.

„Sa supărat el óre pe mine atăt de tare? Ó! nu pot crede ș'apoi il cunose de un om atăt de bun. Dar mi-e rușine. Sermanul Victor! Pentru mica lui cutezanță eu, eu care altădată aș fi dorit să fie și mai cutezător, să-l pedepseshce în acel mod, eu care am cãrcat totă ocaziunea să mă pot simți aprópe de inima lui, și atunci, când mai aprópe eram, să-l resping? Și pentru ce? Pentru un caprițu nebun, pentru sinceritatea lui, pentru o închipuită și neexistentă Ariadne?... Victor scumpe! Vino! vino acum și nu vei mai afla pe încãpãlinata Augustă de ier vino să-ți mărturiseshce totă taina inimii mele, să te rog frumos, să me iert pentru cutezanța mea.“

Dar Victor nu vine, și Augustă cu ochii umeđi de lacrimi.

cu inima palpitândă, parcă — ar fi sevêrșit o crimă se ascunde în brațele lui Morfeu, pășește în câmpul profundelor misterii ale nopții.

* * *

Orologiul suna zece ore.

O rază de sôre se furișeză pîntre perdele și tremura ușoratică asupra unor șire încă nesbicite, pe măsuta d-șórei Augusta.

„Stimate d-le! Scusă-mi cutezanța, că te rog se vini puțin până la noi. Cu stimă. Augusta.

* * *

„Cinei? Poftesce!“

O epistolă mă rog pentru d-șóra.“

„Ah! epistolerul? mulțamesc, mulțamesc.“

De unde ore pôte fi epistola acêsta. De la el? nu prea am speranță, dar se vêd.

M. Stimată d-șórá Augusta!

Motto: Pe acea d-șórá, care la prima încercare și mai ales la prima cunoștință ar fi atât de fără spirit, cât sê-ți conceedă a depune un sêrut pe buzele ei, fie cât de drăguțe și de gingașe sau pe fața ei; se o desprețuesci.

(Din cartea legilor inimii: despre dragoste 5. §.)

Știind că ai o inimă atât de nobilă și bună, cutez a-ți adresa

acêsta epistolă, pe care îți stă în drept a o ceti, eventual a o arunca în foc.

Dar n'am a face cu eventualități. Inima mea nu voesce se înghiță păharul unor nouê suferințe, ci te rógă se-i ierți cutezanța de ieri, și incredută în nobleța d-tale se presintă cu așa sinceritate, încât ori când pôte se-ți deschidă cartea tainelor sale spre ale ceti cu ochii vii. Veți putea ceti acolo, că ea din momentul în care i-ai rêsplătit atât de după merit cutezanța sa, păstréză într'ênsa numai pentru d-ta întrégă sfîntenia amorului sêu, că numai d-ta poți corêspunde mai mult idealului pe care de mult l'a săpat într'ênsa. Scumpă Augustă, D-ta ești Ariadna sufletului meu. Te ador și în visurile mele.“

Sincer până la mormânt:

Victor.

* * *

În otelul „Hungaria“ din B. un domn cetesce cu mare har din o fôie humoristică următorul „hymen:“

„D-l Victor R. neputênd se-și rêsborne pentru palma ce o primit'o dela d-șóra Augusta D. în urma unei încercări de a o sêruta; a luat în căsătorie pe sus numita d-șórá spre ași putea resbuna ulterior. Felicitările nôstre.“

De sigur pe d-l redactor nu l'au învitat la nunta lor, cugetam eu întru mine.

Sabin.

Te-ai dus de mult...

„Te-ai dus de mult și nu mai vii
Deși 'n atâtea rënduri
Ți-am scris se vii, se sborî de poți
S'alungi a mele gânduri...“

De când te-ai dus eu pace n'am,
O! n'am o și senină —
Deci vino, sbóră decă poți:
Durerile 'mi alină.“

Aurel.

Revedere.

—Din ungurese.—

Paul Fort era măestru de lemn și ca atare construia năi.

De ore ce în fabricile de năi nu avea continu ce lucra s'a dus într'un orașel de pre țermurul mării unde se îndatina pescarii a debarea. Aci afla totdeuna lucru.

Sau pregătea vase de ținut pesci, din lemn rêsinos sau borduri la năi și lopeți de plutit; êr' când soséu pescarii tôte le vindea pentru bani frumoși. Trăia simplu și monoton, căci altecum nici nu sê putea în acest mic orașel. Dumineca mergea la biserică, Lună la poștă. Nicî pre una nu le ar fi negles.

Își iubea tare părinți; mamă-sa nu trăia pentru acea numai a se roga pentru ea; tatăl seu om bătrân era un serman diler în Paris.

Pentru dênsul, Paul, nu numai se roga dar și lucra, și din agonisela sa trimitea acasă în tótă luna cățiva franci. Bătrânul cu acea resplătea iubirea fiului sêu că-îi scriea în tótă sêptămâna câte o epistolă. Nu era acesta lucru bagatel. Epistola care sosea în tótă Lunea, susținea viața fiului!..

Odată avú bun câștig. Fiul își bătea capul că ce fel de

bucurie ar putea face tatălui seu cu bani. Lunea proximă când mergea la poștă încă sê jugeta tot la acea. Acum însê magistrul poștal îi dice pentru prima órá că: Paul Torst nu are epistolă!

El nu-și putea închipui că pentru-ce nu are. Dóră va fi morbos tata? Nu, acêsta nu se pôte, dice el în sine, căci dóră atunci mi-ar fi scris eçonoma, precum mia scris și acum 6 luni când cu ocasiunea unui foc s'a fost ars la o mână.

Dóră nu are bani? dóră s'a superat pre mine? Acêsta se pôte, căci și în rëndul trecut, abia iam trimis 30 de franci... dar dacă n'am avut mai mulți...? Acum am! îi șoptea o vóce din lăuntru! Da, acum am! și cu ochi ageri cercă o asêmnățiune și scrie pre ea: o sută franci, și plecă la poștă.

— Chiar acum ți-a venit epistolă! îi dice magistrul poștal întindêndu-i o epistola de colóre sură și de o formă oficiósă. Acea era scris în epistolă că tatăl sêu a cădút din o înălțime mare și s'a rânit greu la cap... și acum đace în spitalul St. Clotilde. Dacă voesci al mai vedea vină fără amânare căci viața lui nu e sigură...

Paul nimicesce asămnaținea; banii trebuiau acum pre bilet de călătorie...

Urcă trenul care ducea spre Paris; a călătorit în pace și numai câțiva kilometri îl mai despărția de Paris, când în apropierea gărei Quest la ajuns o nenorocire — care fu totodată stărșitul lui. Din cauza unei erori capitali, trenul în care se afla s'a ciocnit cu un alt tren accelerat care venea din Paris și între mai mulți pasageri Paul Fort încă a căzut jărtfă.

Numai de cât s'a dat ordin, și din casarma din apropiere a venit un despărțământ de saniteți și a transportat pre nenorociți în spitale.

Paul zacea amortit și plin de sânge pre pardoséla de petrii. Caputul nu era pre el, pôte că din cauza căldurei s'a fost desbrăcat în cupeu, sau posibil că în sgomotul și iritaținea cea mare i la luat cineva cugetând că va afla bani — cea ce e tot atâta, pentru-că și de altcum numai de aceea trebuia ca din cele aflate în el să se scie numele respectivului.

Le-au aplicat legături improvizate, iau pus pe trăsuri și au plecat.

Medicul militar care conducea transportul a îndrumat pre visitii la anumite spitale. Paul a fost trimis în spitalul St. Clotilde.

* * *

Nó, acum vine rëndul la D-ta! — ȃce servitoriul spitalului — avënd un șurț alb înainte cătră un morbos a căru cap era greu rãnit, și acum se află în fața unei operațiuni periculoșe.

Morbosul era mai uscat cu fața intrată în lãuntru cu barba căruntă a căru nume era: George Fort.

— Oh, barem de mi-ar sosi fiul înainte de operație! Oh, de l'aș vedea barem odată! Cine știe mai trai-voi după aceșta operație!?! oftă bietul bătrân.

Nu preste mult doi jumi vênjoși vin cu un pat de ambulanță aședă cu grijă pre bătrân în el și acesta făcânduși cruce plęcă la operație.

Erau două ore după amēdi când l'au readus.

Operația precum spun a succés eminent. Decumva nuse va ivi eeva complicație, morbosul remâne în viață.

Pre la trei ore în spital se nasce mare larmă și confusie aduceau câteva jertfe a unei mari catastrofe de tren. În chilia rãniților erau patru paturi góle lângă patul în care numai mai înainte au operat pre George Fort.

În urma sgomotului atât de mare bătrânul începu a-se tređi din amortală și a se vãieta. când însē vedú pre tinerul pre care tocmai atunci f'au adus în lãuntru și l'au aședat pre patul vecin, strigă ca un desperat.

— Fiul meu! copilul meu! și începu a se vãieta. Nu voi a se liniști, voi a se scula cu puterea ca se pótă cauta în fața vecinului adecă a fiului seú.

Ingrijitoriul abia îl putea ținea. Șcia că dacã morbosul se scólă numai pre câteva minute, se în cepe curgerea sângelui și apoi nu mai e scăpare.

— Aci e copilul meu duceți-mē la el!..

— Fii liniștit, va veni îndată, acum încă nu e aci! — fu respunsul. Acea nu cugeta nime că cuvintele bătrânului nu sunt eflucul morbului seú, ei acela însemna tristul adevăr. Acea nu-și întipua nime cumcă chiar fiul seú ȃcea lângă el.

Bătrânul a fost neliniștit și mai departe, dar și de acēsta scăpă nu preste mult căci pre la 7 ore ș'a dat sufletul.

Vecinul seú — adecă fiul — îi urmă încă în dimineța ȃlei următoare fără ca se mai fi venit în ori barem pre o minută. îi îngropară pre ambii.

Trei românce din Năsăud.

Unde este fericire pre pământ? Numai în credința care ne spune că Paul și George în aceeași dimineță întru adevăr éráși sau revēđut.

Marga.

Departe.

Departe, dup'un nor întunecat
Dispare-o stea, luceafăr dulce, blând;
Sperez că éráși se va revedea
Va luci mai viu, mai suriđind.

În peptul meú scânteca risatóre,
Candela sântă 'n inima cea vie;
De vine-un nor, de suflă vîntul tare
Să stînge 'n cet, dispare pe vecie.

Sabin.

Pițărăii.

Mai sunt încă câteva zile până la crăciun și copii din tot satul, unde numai se întâlnesc, întind lungi divanuri, se înțeleg câți și cum să se grupeze în presara de ajun, unde să se adune se dormă atunci, ca în dimineața de ajun până în revărsatul zorilor, întreaga cetă de așa numiți „pițărăi“ se plece la colindat. Îmi place să-i aud cum discuțiază!

Parcă m'am rentors éráș la zilele copilăriei. Eram și eu „pițărău“; câtă bucurie simțiam când sosea presara de ajun!

Inzédar tóte încercările părinților a mē împedeca se dorm eu nóptea aceasta acasă; o, mai bine aș fi murit!

La uica Petru ne adunasēm toți băeții de pe ulița noastră, ceî cam de o vréstă.

Pe un pat de fên, așternut jos pe vatră ne am întins cu toții, așa îmbrăcați cum eram. Apoi ris, chicotit și mai pe urmă puțin somn.

Tot așa fac și acum copii din satul nostru. Abia trece medul nopții și cel mai sprinten din óstea mică ce dorme în florii de fên sare strigând: săriți se mergem! strigătura nu se mai repetesce căci cu toți sunt în picioare, așa's de bravi.

Fie care își apucă bota, arma pentru câniî din sat și după ce capetă dela stépanul casei câteva nucî pornesc la vecini și-apoi mai departe.

Ómeniî din sat sunt pregătiți pentru pițărăi și îi așteptă cu nucî, alune și chiar cu colaci.

În voreți sub fereastră strigă corul de copii.

Bună ziua lui ajun
Că-i mai bună a lui crăciun
Că-i cu mei cu purcei
Cu păstorii după ei.

Acésta se repetesce mai de multe ori. În casă se aude o mișcare. Cineva se scólă din pat, își mai întinde fălcile printrun căscat greu somnuros, apoi întreabă: câți sunteți? Ia apoi ciurul de pe masă, cu nucî sau alune, cu bómbe de grâu, cucuruz, păsulă s. a. lasă afară și din grăunțe aruncă peste pițărăi apoi împarte nucî, la fie care câte 2 sau 3.

În alt loc pițărăii sunt primiți mai bine. Stépanul sau stápana casei îi chiamă în lăuntru, îi pune se ședă pe o perină ca se ședă clocele (cloccele) vara pre óuă — apoi le împarte colaci sau nucî.

Pe alocurea le mai merge și réu colindătorilor, căci strigă mult și în fine nu capătă nimic. Dar își știu ei résbuna; schimbă strigatul încât vai de gazda ce-și aude, inse o și iau la sănătósă cu o casă mai departe.

Diminéta apoi urméză prunciî ceî micuți și fetițele. Acestia sunt mai bine primiți căci mai capătă și cărnați pe lângă nucî.

Ziua de ajun o petrec pițărăii spărgend și mâncând la nucî și alune.

Acésta e o datină ce se practică cu deosebire în jurul Lu-goșului.

Pétruț.

Fragmente din viața și operele lui Andreiu Mureșan.

Poetul A. Mureșan s'a născut la 16 Novembre 1816 în Bistrița, cetate liberă regéscă în comitatul Bistrița-Năséud.

Tatăl său, Teodor Muréșan, om sciutor de carte, piú și deștept era morar în Bistrița, unde ținea în aréndă dela Dengler și Herger, o móră de scórtă de argăsit în „Strada de după casarmă“ („Hinter der Kaserne“). Móra acésta mai stă și până adî dimpreună cu casa natală a poetului și se află în proprietatea lui Carol Dengler. Móra e reinnoită, dar casa este în o stare de tot disolată și ruinată, și se folosesce numai ca un fel de sură.

Valurile politice în patria noastră și în România, mai cu samă de la 1842 în cóce, începură a cresce tot mai tare. Poetul nostru care cunósce tóte durerile națiunei și le simte și el până în adincul inimei, începe a deveni tot mai serios în concepțiunile sale, pe cari se vede nedisputat influința împrejurărilor politice, în cari trăiră el și poporul său.

„În viața socială dice George Bariț — mai era încă tot acel Andreiú vesel și glumeț, cântăreț și dănsător de frunte; dar când îi veniaú inspirațiunile sale, dispărea dintre noi și numai în altă di mă chema la preumblare spre a-mi comunica vre o lucrare a sa ca se vedem, póte trece, ori nu, prin fórfecile censurei triple. Era greú cu censura triplă, căci de și scăpaî printr'una, tremuraî dinaintea celor două de la Cluj și Viena.“

După 1840 vedură lumină cele mai frumoșe productiuni poetice ale sale, prin cari „a contribuit puternic a nutri sentimentul de mândrie națională în popor.“

Din 1841 este „Așa mi-a fost ursita, Resunet, O panoramă în vis și La musa mea. La 1842 apare „Alt resunet, Cătră nori. O plimbare la lună și Cătră merlă, ér la 1843 Glasul unui Român, La serbarea aniversării lui Bibescu, Cele două căpétini góle și Mórtea și candidații ei.“

Din 1844 cunóschem de la Muréșan numai poesia O privire peste Carpați. Anul 1845 e mai bogat. Din acest an avem O privire preste lume, Un suspin, Viața la câmp și la grădine, Conținerea și Împératul și archimandritul, la 1846 scrie numai Asinul cu trei proprietari și la 1847 poesia Orb și orb.

Afără de trei-patru poesiî de amor, cum sunt: Cără merla. Cătră nori. O plimbare la lună și Așa mi-a fost ursita, în cari își cântă nefericirea și se tingesce contra sortiî — acum poetul se întórece la subiecte mai mărețe, cum sunt: O panoramă în vis. O privire peste lume. Orb și orb, în cari vedem, că se ocupă cu sórtea celor rēi și celor drepti, cu deșertăciunea lunei și cu sórtea amară a celor orbiți de trândăvie, tirănie și inchipuire. Dar cu deosebire subiectele patriotice sunt acelea, pe cari, acum inflăcărât de sperantă ori deprimat de sórtea neschimbată, acum revoltat de nedreptățile viclene, le cântă în cele mai frumoșe poesiî ale sale. Cele două Resunete te sgudue cu totul, unul prin începutul:

O puternică ființă, ce cu 'naltă măestrie
Ai constituit pământul, cerul și-alte câte sunt;
Care-ai pus sórelui metă, lumii lumină se fie,
La lună, stele și vinturi, să se țină de cuvint!

.....

La tine-mi întorc privirea, spune-mi, o ceresc Părinte!
Cui ești tată și cui vitreg, cari ți-sú fiî adevérați?
Care lege-ți e mai sfântă și ce fel de rugăminte,
E la tine mai primită, de séraci ori de bogăți?

Cel-alalt cu sfârșitul:

... Judecă Tu Dómnē! Căci a Ta judecată
E sfântă ea și tine, Tu nu scii părtini!

A Ta cerescă față e singur ne pătată,
Tu unul ai putere la toți a resplăti!

De pe la anul 1841 până la 1848 ceea ce el cântă este suferința și durerea poporului român cu sbuciumarea sa cea de mörte. Cu sörtea, și cu viitorul acestuia se ocupă de aici înainte, ăr nu cu persöna proprie ori cu amorul, pentru care acum nu mai este timp, când e vorbă de petecul de pământ ce l-ai eredit de la străbuni tēi, și ăr trebuie să-l perđi; când e vorbă se mai fi o dată libēr, ori se picī robīt și apāsāt in catenele sclāviei.

Lipsa de însufletire, de entusiasm in nēmul sēu il face se desperze. İși revöcă trecutul märeț al poporului sēu, însufletește prin el și dă exemple tinerelor mlăđite. S'ar putea đice cu drept cuvint, că in trecut a trăit și s'a entusiasmat; in presinte a suferit și a îndemnat; in viitor a sperat.

„El mărește un timp — đice Aron Densușan, — la care nu ne mai putem întörce. Decăderea națiunei nu este vina ei. Injuria timpurilor, tirănia asociată a popörelor conlocuitoře și marginașe, invidia, ura eredită asupra unor fiī ai aceluī popor, care subjugase odată lumea, ătă ce ne-a inbrăncit pe noi. Dacă poetul vede generațiunea decăđută, acēsta n'a causat-o generațiunea, ci a moștenit-o de la părinți sēi. Fără indoelă sunt mai vinovați părinți, cari sufer a fi călcați in pulbere, de cât fiī, cari s'au născut și crescut in pulbere, din care este cu neputință a te înălța și a te scutura de-odată.”

Cele mai perfecte și mai frumoșe poesii ale sale din acest timp sunt: Glasul unui Român, O privire de pe Carpați și Un suspin.

In Glasul unui Român se revöltă vedēnd, că Creatorul știe despre un verne, dar despre un popor nu știe, cum se sbuciumă și amărește; apoi chiamă eroi din trecut, se mărturisescă, că nu s'au invrednicit de atâtea rele, ce cērcă strănepoți:

Eșiți voi umbre mörte, eroi ginteī mele,
Și dați doveđi la lume, ce-atāt va innegrit!
Strigați in gura mare, că voi de-atâtea rele,
Ce cērcă strănepoți, nu v'ați vinovați!

Apoi incheie cu convingerea, că Românul nu pere nicī o dată:

De tace omenimea, va da glas stinca in munte,
Și apele un vuet, prin ton nepomenit.
Nu mai e timp s'apue un gen, ce-a mers in frunte
La totă năvălirea, ce țara-a copleșit.

Nu mai e timp s'apue un gen făimos in lume,
Nutrit prin o minune, din đei provenitoriu,
A căruia mărire, vörtute și renume
Pusese sub picioře pe-ai lumei domnitori!

Nu mai e timp s'apue o viță strălucită,
Ce-a, dat in đeci de secolī din sinul sēu eroi!
De-a și supus-o sörtea de-a fi nefericită;
Resare-ī inse stēua și scapă din nevoi!

In o privire de pe Carpați, in acēstă vöce desperată a Casandreī, cum o numesce Aron Densușan, vedēnd poetul pericolele și intrigile, ce amenințau poporul român cu perire, incepte ințaiu in ton puternic și plin de amărăciune mai până la desperare:

La voi mai am speranță, copaci dedați c'o sörte
La care vē împinse Osmanul cel păgân!
Subt voi in timpuri grele, in öra cea de mörte,
Se recoriau străbuni, ca si in al mamei sin!

.....

Fagi inclinați de đile, voi martori câte rele
Trecură peste țară, a cărei pompă-ați fost!

Prediceți-mi in taină, mai vin furtune grele
Pe fiī vechei Rome, mai ceru-vē-adăpost?

Furtunoși au trebuit, se mai fie anii aceia când speranța poetului se concentreză in aceea, că de va veni un orcan gigantic, care se amenințe cu perire esistința nēmului sēu, el va recurge la adăpostul copacilor dedați cu vijeliile timpurilor, și așa, fiind că pe aceia nu-ī va pute smulge, și nēmul sēu va afla mântuirea la umbra acelor!

Un suspin asemenea dovedesce profunditatea talentului sēu poetic; dovedesce tot o dată că durerile și suspinele lui au fost acelea-și, cari au fost și ale națiunei române; dovedesce că el a luat și a voit și in viitor se iea parte cu ai sēi la bine și la rău, la bucurie și la tristēță, la fericire și la năcasuri.

Din poesiiile sale pline de zel și spirit național, se vede destul de clar, că el a nisuit a face töte câte pöte face un Român pentru binele și fericirea poporului sēu.

In poesiiile sale din timpul acesta aflăm și câte-va traduceri din scriitori germăni, cum sunt: Viața la câmp și la grădină din Herder, Contenirea de gustarea amorului fisic in junie și afară de căsătorie, İmpăratul și archimandritul ambele din Bürger și Tēranul persian cu pömele din Nicolai.

Din acestea vom lăsa se urmeze aci conținutul Tēranului

Casa in care s'a născut Andrei Mureșan.

persian cu pömele, așa pe cum il schițeză lui George Bariț in su-și poetul.

Un om sērac avea numai o grădină și in aceea un pom, care aducea fructe frumoșe in tot ținutul. Un vecin pretin bun, îi dă sfatul, ca să-și cumpere o corfiță și se ducă pöme de acelea tocmai la curtea șachului Persiei, căci își va lua plata inđecit. O face omul sērac; șachului îi plăcură pömele. Pe când aștepta acum bietul grădinar, ca să-ī dea ceva, vine șachul in cunjurat de toți ministri, tocmai in salonul acela, unde se afla el așteptând resplata ostenelei. Dar din ințimplare vede in tre ministrii regelui un pitic atât de diform, in cât pe bietul om il umflă risul. Dar a pătit-o, căci piticul era ministrul afacerilor de interne și-l in fundă in tr'o prinsöre, unde ședü până in vara viitoare, când regele ințrebând după pöme de acelea află totă istoria nefericitului. Deci il chemă și-l ințrebă, ce poftesce pentru pöme și pentru timpul petrecut in prinsöre. Tēranul răspunde: Măestate! să-mi dai un topor, puțină sare, și un alcoran. Cu toporul se taiu rădēcina pomului, cu sarea se o presăr, că nu cumva se mai rēsără și pe alcoran să mă jur, că nēm de nēmul meu, nu va mai veni cu pöme la curtea din Ispahan.

In traduceriile lui Mureșan pe lângă celea din poetii clasici germăni, cum este Schiller, Herder și Bürger, aflăm și traduceri din poetii de a döua mână, ca Ramler și Nicolai.

Din ințipurarea acēsta G. B. Duică vre, se constate, că lui

Murășan i-a lipsit gustul artistic, alt cum nu traducea și din poezii germani necunoscuți.

Noi înse răspundem, cu Branisce, că Murășan n'a avut de cuget, ca se dea pe românește traduceri de artă, nici n'a avut de scop, ca se facă la noi cunoscută literatura germană, ci el a tradus numai piese de acelea, cari mai mult au convenit cu spiritul lui și cu acela al timpului.

Peste tot Andreiu Murășan a căutat în traduceri mângăiere

sufletului său zdrobit și desamăgit prin valurile schimbăcioase ale politiceii. Cu valoarea artistică și absolută nici măcar nu s'a frământat, căci nu acela i-a fost scopul dînsului. Chiar pentru aceea în traducerile sale, nu trebuie se căutăm, și nici nu putem căuta arta, și nici raportul dintre original și traducere căci traducerea lui este mai mult o imitațiune a originalului, de cât traducere luată în sensul strict al cuvîntului.

Ioan Raț.

Fără milă.

*I-am dat fată ca bujorul,
I-am dat curte, casă, șură,
I-am dat boi și i-am dat vacă,
I-am dat loc de arătură
Și-am rămas acum săracă.*

*Tote îi le-am pus pe nume,
Pân' și grâul și sęcara,
Cu-un cuvânt totă strânsura
Și -acum cînstea 'mă e ocară
Și recunoscînța ura.*

*Dómne ce mi-am făcut mie,
Ce-am ajuns la bęcânețe!
Cine va face ca mine,
Pată ca mine se 'nvețe,
Să se 'ncreadă 'n ori și cine.*

Di. d. rot.

Jertfa amorului nedescoperit.

— Novela. —

În una din serile lungi de iarnă, în casa oficiantului M... erau mai multe familii fruntașe, cari pentru a omorii vremea ce părea că numai a silă trece, discutau despre deosebite lucruri, cât interesante, cât neinteresante — mai une-ori ajungeau până la politică... și de acolo la glume.

În un colț mai întunecos, unde rațele luminei nu puteau destul de bine strebate, discutau două domnișore, a căror conversare pe cât se părea a fi de interesantă, pe atât și de serioasă. Una era cu păr blondin, grăsulie, albă și cu două rujițe în față, er' buzele-î mai mult tradau o suferință adencă... cea alaltă încă cu părul negru, ochii asemenea și sprincenele imbinat, fața mai mult albă decât rosa, er' buzele-î roșioare și vecinic zimbitore, te ademenea fermecându-te.

— „Da, l'am vędut și ađi — e palid, cercul negru ce-î încunjură ochii lui de odinioară vioi, tradează o grea suferință. Mai în ęilele trecute era atât de vesel... imi spusese atatea glume... imi vorbise despre amorul țiganului devenit împărat... la urmă ajunsese a-mi spune și despre amoru-î propriu... er' ađi... nici nu m'a salutat! Crede scumpă amică, că numa la el cuget... și mai cu samă la... oh momente... momente de fericire. când îți mai reveni...“ Tineră copilă cu părul blond și fața senină; după povestirea acęsta, devenise palidă, er' ochi ei vioi, erau scaldati în lacrimi.

— „Eu știu, că față de el ai păstrat multe secrete — că ai simpatizat, sau că dór l'ai iubit încă am presupus, fără de a ști el ceva despre cele ce se petreceau în internul teu, și apoi pentru-ce nu ia-î spus nimic, de ce l'ai lăsat, ca să se nutrească numai cu speranța, în care deja nu mai crede de mult, o întrebă copilă cu ochii negrii ca fundul iadului.

— „Am acceptat să se declare, dorém un mod de espri-

mare, cât se pôte de clar și deslușit; dar el — oh! mi-se rupe inima — el a fost în tot-dęuna fôrte rezervat în cuvinte.

— Și de când il iubesci?

— Sunt mai doi ani de ęile. Atunci venise prima-ora în B... sara din întimplare a fost un concert cu joc, unde am convenit, comunicându-mi, că e strămutat aici... er' după o cunoștință próspeță, în urmă se declarase, că păstrează un secret pentru mine. Nu mi'l'a spus, dar după cuvintele lui dulci, sincere și ne figurate, putui deduce că mă iubesc.

În focul conversării noastre, era mai să se declare, dar eu încredută cum eram nici nu voiam al asculta. Oh! de ce nu am avut eu mintea de acum! De atunci în mai multe rânduri ne am întâlnit și după ce mă saluta cu totă dragostea, cu zimbetul pe buze vecinic cuceritor și mai mult melancolic, în trecut mai arunca câte o privire adencă, care pătrundeu-mă până la inimă, mă făcea se oftez; er' el mergea fără a-mi spune și numai un cuvint... Mă iubea în ascuns, er' ceea ce simțea, nu îndrăsnii a-mi descoperi nici odată, căci nu se încredea. Eu încă îi iueam, tot atât de ferbinte — fără a ști el. Ne iubém imprumutat fără a ști unul de altul și fără a ne fi descoperit cęia ce păstram cu sęceritate er' el în urma acestui amor suferi și e vecinic trist... palid, și tot pare-că e așa de frumos ca adineori... L'am vędut în mai multe rânduri, și era sę'l opresc și se-î declar că numa la el gândește... Dar am tăcut... er' acum e atât de trist și des-nădăjduit...

— Și ști cu siguranța cauza tristeței lui?

Da, ș'a descoperit-o unuia dintre colegii lui, care mi-a și comunicat; dar eu în nepriceperea mea l'am luat de glumă. Ađi înse sum convinsă! Sum convinsă că m'a iubit, că e nefericit tot numai din cauza mea, și fără de voia mea, și știu că ađi suferi de un morb incurabil...

— Dór are batere de inimă?

— Nu, cugetele-î continue, și desnădejdia l'au adus la un morb — suferă de durere de pept.

— Și tu ești de firma credință, că din cauza iubirei tale, a ajuns în starea prezentă?

— Declarațiile lui, în posesiunea cărora am ajuns eri, m'au deslușit. De vrei se te convingi cetesce.

Scumpă steluță!

Ochii Matala m'au cucerit, adâncă lor privire m'au fermecat, ér zimbetul ce vecinic zace pe buzele-î învolte și fragede, m'au impresionat atât de mult — de ț'am devenit sclav pentru totdeauna. Am simțit că te iubesc, ér amorul, arđător ce îl păstram și nutream cu scumpetate pentru a-ți comunica, dându-ți vre-o dată ocaziune — ma distrus, fără a-mi ajunge scopul, fără a-ți putea comunica și declara că te iubesc, și că sufer ăiua, nóptea iubindu-te până la nebunie. În ăilele trecute, cu regret am aflat fructele iubirei ce am păstrat pentru drăgălașa-ți ființă; căci

și storși... Musteața-î de adineori resucită cu multă îngrijire, acum era în cea mai mare disordine, ma și barba încă-î crescuse... Era atât de melancolic și părea atât de trist, încât fără de voie, am plâns, vârsându-mi o parte din durere în lacrimile ce-mi podidiră fața. Mi-a spus că m'a iubit, și că suferă din cauza amorului ce la păstrat pentru mine ér acum iş ea adio! oh! ce momente! Era se desperă auđindu-î cuvântul! Eu plângeam cu hohot, ér el sta rece ca o statuă de marmoră și nu ăicea nimic — se plângă nu mai era în stare; căci ochii lui erau cu totul storși. Și am plâns... ér cât am plâns nuscium... deorece leșinasem — ér mama aflându-mi de urmă... m'a dus acasă...

— Și e morbos și palid?

— E aprópe desperat după părerea umea, dar în desperarea lui e tăcut și rece, față de orî ce evenimente fie acelea cât de simțitoare. Numaî sinte nimic, numai află nicei o plăcere, în nicei un lucru, și nicei nu încereă a se distraje cu nimic. E tăcut și vecinic rec... Iar cu zimbetu-î rece și cu fața-î palidă, itî inspiră atâta compătimire...

Mihail Butean de Bera

Floriana Butean n. Jucan

acum sufer, și sufer pentru a te lăsa, ca trecând pe lângă mormântu-mi rece, se cugeți baremi, că te-am iubit, fără a-ți descoperi.

Nu stă la indoială, că gliia rece im-î va acoperi remășițele pământesci, și încă cât mai în grabă; căci vermele ce din greu im-î róde la inimă, mi-a sdruncinat sănătatea, atât de tare încât nu leg nicei o speranță la vre-o fericire pământească. De doresci, ca se-mi mai veđi chipu-mi aprópe rece, ađi la órele trei după amiađi ne mai putem întelni, la cornul promenăđii... De cumva ai păstrat ceva pentru mine, te rog depune pe mormentu-mi trist și rece.

Adio!

— Și ai fost, și l'ai întâlnit?

— Erau trei óre când me apropiam de cornul promenăđii... unde spre mirarea mea mă întelni cu un tinăr de statură mai mult mică decât mare, pe care după îmbrăcăminte imi venea cunoscut. Se schimbăse atât de mult la față, de nu-mi credeam ochilor. Din gras, roșu și cu ochii vii și pătrunđetori, devenise aprópe numa schelet, cu fața mai mult galbină, și cu ochii adenei

— Și tu suferi din cauza lui?

— Da, căci am așteptat un moment, o ocaziune, pentru a-î declara că mă interesez de el. Ma în ascuns imi legasem chiar și nedejdea de ai fi consórtia lui. Il iubém, ér în iubirea-mi sinceră eram atâta de neprecaută față de densusul... Nópti întregi numai le el cugetam, în visurile-mi de fecióră, numai numele lui il rostém; căci mi-se părea atât de dumneđeesc! Orî unde mergém numai chipul lui il vedém, numai cuvintele lui le auđém... il adoram fără ai fi spus și numai că mă intereséază!

Oh, imi legasem de el atâtea speranțe, eram fericită și numai când cugetam la el; ér ađi — dragă cugetă că cum imi póte fi inima, ajută-mi, învață-mé că ce se fac. Mórtea lui mă face nefericită!...

— Se vede că ești prea tineră pentru a suporta săgețile amorului. Modul teu de esprimare imi inspiră îngrijiri, imi parí a fi aprópe desperată!

— Nu, desperată nu sum, căci inima-mi e pătrunsă și copleșită de atâtea dureri, încât nicei a despera numai pot. Dragă imi vine se nebunesc de necaz și supérare... iubindu-l acum mai mult ca orî-când.

* * *

E și de primăvară. Ceriul e senin, ér razele binecuvântătoare ale sórelui vecinic călător, devenise căldute. Ici, colo se ivesc tu-fișurî de floricele. Intrégă viețuirea saltă de veselie, bucurându-se de sosirea drăgălașei primăvară, numai o mamă tristă și o copilă cuprinsă de durere, nu dau însemnătate ȓilelor căldute a le primăvării. Ele nu mai simțese nici o bucuriă în acest anutimp;

căci cu sfârșitul iernei și bucuria lor a apus în mormântul rece și întunecos. În tótă ȓiua mormântul trist și tăcut e cercetat de două ființe cu fața tristă și gândurile desperate. Una era mama care merge spre ași alina durerile pe mormântul fiului ei; ér ceealaltă e amanta care varsă lacrimi de durere după junele care ia păstrat amorul până în mormânt — fără a il descoperi!

Bistrița.

Teodor A. Bogdan.

Aforisme.

— Din sfera inimei și-a secului frumos —

- *
De sgomotul vieței silit ești a te refugia în spațurile tăcute și sacre ale *inimei*. *Libertate*, există numai în lumea visurilor ér *frumosul*, sé găsește numai în poezie.
(Antritt des n. lahrh.) *Schiller*.
- *
Onóre femeilor, căci presară în viața terestră rose divine.
(Würde der Frauen.) *Schiller*.
- *
Femeile sunt farfuri de argint în cari noi aședăm mere de aur.
(Gespr. m. Eckermann) *Goethe*.
- *
Femeia e frumoasă!
(Don Carlos II. 8.) *Schiller*.
- *
Grația face pre femeie frumoasă
(Herzeliieber fr.) *N. v. Vogelweide*
- *
Femeia-i prototipul ángerilor din sėnin.
(Venere și Madona) *Eminescu*.
- *
Femeile curate sunt pentru viața aceea ce sunt rosele frumoșe pentru o verdeată.
(Die rein. Frauen) *I. Bodenberg*
- *
Între tóte bunurile, cel mai scump este; frumoșea femeilor.
(Jungfrau v. Orlean) *Schiller*.
- *
Femeia este mândră
Pentru *frumoșea* sa.
Ea este adorată
Pentru *virtutea* sa,
Dar face-o chiar divină:
Moralitatea sa!
(Henric IV; act. III. 1—4.) *Schakespeare*.
- *
Adever, este creat:
Pentru o minte seriósă;
Frumoșea, Domnul a dat:
Pentru o inimă amorósă!
(Don Carlos act IV. 21.) *Schiller*.
- *
În lume nu-i putere
Care-ar putea resista
Frumoșei de muier.
(Faust. act II. 5.) *Lenau*
- Oh ce repede dispare
Mândra formă frumoșea.
(Reiters morgenges.) *Hauff*.
- *
Slăbiciune,
Al tėu nűme
Pe vecie
E: „femeie”
(Hamlet act. I. 2.) *Schakespeare*.
- *
Pentru o față curata lumea nu e decât vis și lumină.
(Dan. pag. 63) *Vlăhuța*.
- *
Fata e ca și o rosă
Căci abia îmbobocită
Flórea-i e îmbătrinită.
(Doctr. moral. II, 270.) *Pope*.
- *
Femeia este o ființă debilă
(Maria Stuart II. 3.) *Schiller*.
- *
Femea
Așa-i de vacillantă
Ca flórea
De vėnt când e purtată
(Aeneis IV. 569.) *Virgilius*.
- *
Precum vintul nutresee
Un foe și-l stánge éră
Așa se nimicesce
O patimă de altă.
(Rem. amoris 807) *Ovid*.
- *
Femeile sunt capabile de orice, sunt în stare chiar să se amoriseze în bărbații lor.
(Fekete gyém.) *M. Jókai*.
- *
O inimă nobilă cu plăcere se lasă a fi invinsă de minte.
(Jungfr. v. Orleans II. 2.) *Schiller*.
- *
La femeii totul e *inima*, chiar și capul.
(Minerva 50) *Iean Paul*.
- *
Adorarea și amorul la femeii e tot-una.
(Uriel Acosta I) *Guskow*.
- *
Numai femeia cunoșce adevărata fidelitate în amor.
(Turand. III. 2.) *Schiller*.

Puterea magică a amorului constă în aceea el nobilitează
tot ce ajunge sub suflarea sa

Grillparzer.

*
Ca mórtea e în iubire
Femeia, căci nu vine
Dacă o chemi
Dar dinsa te găsește
Și nu te părăsește
Chiar când n'o chemi.

(Poem. Doloras)

Campoamor.

*
Norocul e amorul
Amorul e nórocul.

(Am. și viața fem. 7.)

A de Chamiso.

*
Spun hotărit
Că-i dulce
A fi iubit.

(Cătră generalul Br. Palen)

I. B. Seume.

*
Amorul e viața. *Viața e amorul*

Vict. Hugo.

*
Singur cela ce iubesc.
Fără de speranță
E în stare a cunósce
Că ce însemnează:
Amorul!

(Don Carlos II. 8.)

Schiller.

Amorul este prețitul iubirei.
(dtto)

Schiller.

*
Cât lumea e de mare
Zid, tu nu vei afla
Carele, să reziste
Iubirei, ar putea;
Căci ea cutează tóte
Ce póte cuteza.

(Romeo și Iulia II. 2.)

Schakespeare.

*
Amor adevărat
Numai în suflet nobil
Gășivei incuibat

(Reprodus)

G. Guinicelli.

Amorul este *viața* femeiei; în viața bărbatului inșe e numai
un episod
(Reprodus) *mai drept*

Iean Paul.

Tóte palatele câte sunt în lume sunt peritóre numai cel re-
dicat în inimă este iruinabil.
(Eri. an Karlsbad)

Th. Körner.

Știința ne înștrucează
ucigând,
Iubirea ne învață
nimicind.

(Poem.)

A. A. Valladares

*
În a sórelui lumină
Poți să nu te incređi.
În a stelei blândă rază
Poți să dulítezi,
Numa 'n dragoste curată
Orbiș poți să cređi.

(Hamlet II. 2.)

Schakespeare.

*
Amorul este stea poețimei,
Amorul este simburul vieței,
Și cine-amorul a cânta putut'a
Eternitatea; sigur căștigatu-a.

(Frühlingsliebe)

Fr. Rückert.

Ah, cu șesșsprèdece ani supórtă omul fórté ușor atât plă-
cerea cât și durerea produsă de amor.
(Zampa I. 2.)

Melesville — Herold

O inimă care iubescé de regulă se reintórce la *primul* său
amor.

(Ioaonde)

Isouard Etienne.

Dorința inimelor înrudite este una și aceeași.
(Marta k.)

M. Tompa

Puterea magică a amorului constă în aceea, că el nobili-
tează tot ce atinge cu suflarea sa, întocmai ca sórele, a cărui
raze aurii străfórmă și pre cei mai fortuneși în aur ardător.
(Sappho I. 5.)

Fr. Grillparzer.

*
Una se știť fártate -
Dragostea învinge tóte.

(Eclog. X. 69.)

Virgilius.

*
Secliť trec și obórá în vint,
Ginți pre ginți bagă în mormânt,
Dar *amorul* ce eu simť
N'o se piará nice când

(Die Heimkehr)

Heine

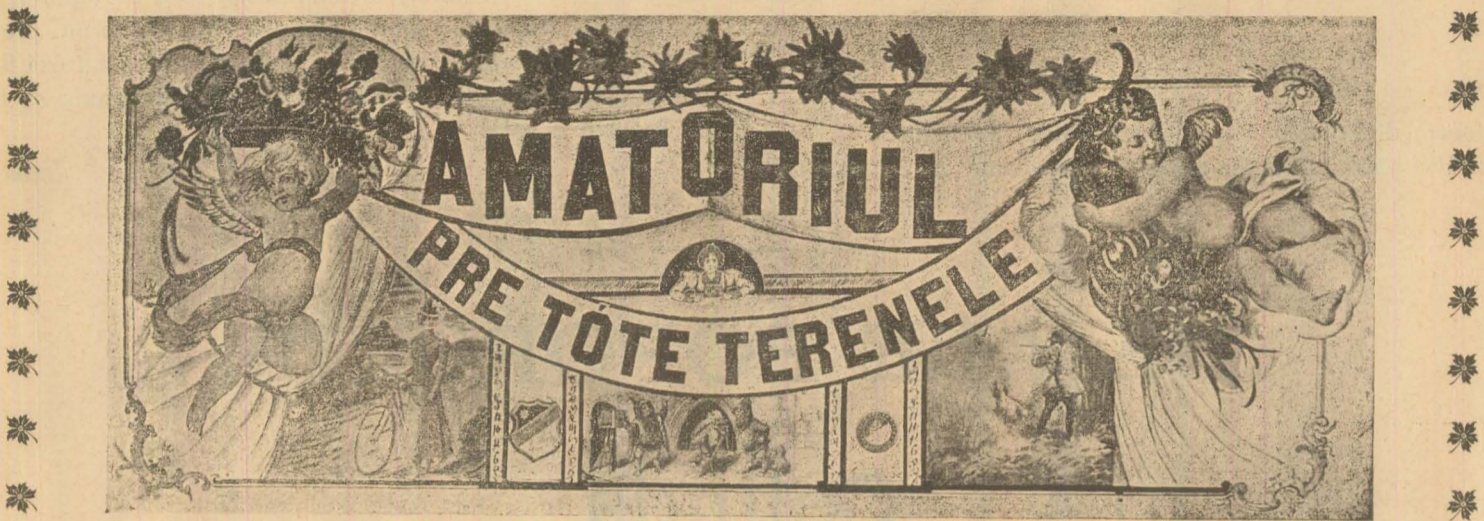
*
Amorul captivează
Și-n depártare mare
Căci e peste putința
D'un loc pre el să-l legi

(Die Huld. der Künste)

Schiller

Nițiu.

Cotillonul.

Érna e aici și cu dinsa deodată sosese pentru omul sêrac nêcasul și frigul; pentru omul „cu carte,” pentru „fetele de mârîtat” și tinerii de bună speranță” sezonul petrecerilor, sezonul balurilor.

La balurile nôstre românești — după slaba și mărginita mea esperință de până acum — se observă de regulă acleași datini, același șablon vechiu, îndătinat. Nu ne desbrăcăm de „moda” veche, nu ne nisum a introduce ceva nou, ceva atrăgător; ci începem cu „Ardeleana” gâtând cu „Tôte trei” și punctum. Ici co-lea, se mai rătăcesce câte-un *Călușer*, câte-o bătută — apoi: adio. —

Eu așa cred, că omul dacă merge la „bal,” cărcă petrecere; vrea ca desbrăcat de grijile ȗilnice sê-și facă o sêră bună; cu un cuvînt sê-și petrecă. Și așa cred, nu greșesc când afirm că fiecare cu atât o sê-și petrecă mai bine, cu cât petrecerea va fi mai animată, cu cât aceea va fi mai interesant aranjată.

Nimic nu face o petrecere, un bal, o serată dansată mai interesantă ca: *cotillonul*.

Causa e foarte simplă.

Cotillonul e un joc pentru jucăuși, o petrecere pentru pri-vitorii și o surprindere pentru sexul frumos. — Nu ne in-ferbintă ca tourele repetite, ci ne înviesză, ne face se ridem, se ne petrecem și se uităm de grijile ȗilnice. Dă ocașiune tinerilor a-și arêta deosebita atențiune ce au față de o „respectivă” damă dă ocașiune damelor a distinge în mod nebătător la ochi pe unul sau altul dintre tineri.

Acêsta e cauza, că la petreceri, unde se jôcă cotillonul, acesta este primit cu un entusiasm nespus și suverile legate de acesta, de multe ori ne aduc în memorie ôre de o deosebită plă-cere. —

Aranjarea cotillonului e foarte diferită și atêrnă mult dela istețimea aranjierului.

Eu, cu permisiunea on. d. redactor, în numărul proxim voiŭ începe descrierea a mai multor toure de cotillon, restrîngendu-mê de asta dată pre lângă espunerea dorinței: Se introducem în pe-trecerile nôstre cotillonul; se ne nisum a aranja și întocmi toure corespundêtoare nêmului nostru; se ne nisum, ca atunci, când ne adunăm la olaltă, punênd la o parte tôte, se ne petreaem bine, se ne facem o sêră bună, căci destul de amară e viața omului care muncesce și carele în adevêr merită sê-și și petrecă.

Nițu.

Recepte.

Carbolineum.

Carbolineum este ađi neapărat de lipsă pentru consevarea stachetelor, scândurilor etc. etc. espuse vehementeii timpului, ploii,

etc. compunerea lui e simplă, conservăză lemnul în contra umede-lei în mod escelent. Se pregătesce în modul următor:

În o căldare de fier punem:

100 kgr. oleiu de Antraben,
100 kgr. Cêră bună sau reșină,

punem căldarea la foc și o încălđim până se topesc. Adaugem apoi 1—3 kg. soluțiune de gumi sau kautschuk și ferbem mai departe până tot s'a topit bine. După ce tôte-s topite mai adau-gem 5 kgr. accid carbolic de 100% și aședăm „carbolineul” deja gata în butoie ca să se limpețescă.

(După „Sfs. Ztg.”)

Apă contra petelor.

O apă universală cu carea putem curăți petele fără a dis-truge colôrea materiei, se pôte pregăti în modul următor:

Mestecăm la olaltă bine:

26 gr. Oleu de terpentin, purific.
157 „ Spirt de vin rectific,
157 „ Aether sulfuric,
15 picuri Oleu de Cîtrômă

Cu acêsta apă udăm petele respective și o bucată curată de pânză de in cu carea frecăm apoi petele respective.

N. E. u. E.

„Eau de Cologne.”

După prescriptele publicate de „D. D. Zeitung” o imitațiã escelentă a parfumului fabricat de vestita firmă I. M. Farina, o putem pregăti (după I. H. Fehr.) în modul următor:

Luăm la 23 kgr. spirt de vin veritabil de 95%:

Oleu de citrômă	350 gr.
Oleu de Bergamot	270 gr.
Oleu de Levendulă	20 gr.
Oleu de „Pfeffermünz”	12 gr.
Aether acetic	12 gr.
Oleu de neroli	120 picuri
Oleu de Thymian	100 „
Oleu de Rosmarin	110 „
Oleu de Rose	20 „

aceste adause la spirtul de vin 8 ȗile le punem se stee; apoi adaugem:

Apă (triplă) de florii de portocale 1 kg. 100 gr.
Apă (triplă) de rose — 200 gr.

Aceste tôte la olaltă le lăsăm se stee 2 luni.

După douê luni adaugem 6 kg. spirt de vin și lăsăm se mai stee încă șese luni; apoi o strecurăm, o punem în sticlute și

provădându-o cu ședule, o vindem cu dobândă foarte considerabilă.

Fluiditate de bronzat.

„Journ. d. Goldsch.“ ne dă următoarea instrucție:

La 100 părți „Damarharzpulver“ mestecate cu 30 părți soda

Drnd. P.

calcinata și mestecându-le le încălzește până se topesc. Eale dela foc, lasă-le săse recască, sfărâmă-le bine și tornă pre ele 900 părți benzîn. Scutură vasul bine și la două ore filtrază fluidul. La fluidul filtrat adauge 2—300 părți colóre de bronz și fluiditatea de bronzat e gata.

Drnd P.

DE ALE POPORULUI.

Colindă.

Trei bătrini colindători
Sculatu-so chiar în zori
Zorile cum îi vedea
Din graiū așa le grăia
„Măi bătrini colindători
Mergeți pân la ViŃlaim,

Colindători

C'acolo și noi venim,
Că s'o născut crăișor
Mititel și albișor,
De ingeri încunjurat
Și de stele luminat,
Mergeți și ve închinați

De știre încă le dați,
Că și noi încă venim
Zori, zori, zori cu zorile
Sei ducem averile,
Pământ negru din pământ
Și o dărăbă de ceriū sfânt,
Nesce stele mărunțele
Și mai multe floricele
— Zori, zori, zori cu zorile.
Noi pe voi vom asculta
Lui Christos ne-om închina,
C'auđit'am de de mult
Că s'a nășce Domnul sfânt,
Domnul sfânt că so născut
Nouă scire ne-o făcut,
De-am mers ca se ne 'nchinăm
Și venim, scire vă dăm,
Sculați gazde, da sculați
Și pe față vă spălați,
Și hainele ve gătați;
Că domnul făr' de început
Aici astăzi s'o născut,
Dați-ne-un colac ori doi
Că v'am fost ca vestitori.

Culésă de **Theodor A. Bogdan.**

Mâța năsdravănă.

(Poveste)

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nici nu s'ar povesti...

A fost odată un moș bătrân ca lumea, și moșul ăsta avé trei feciori, ca trei brađi. Moșul era tare sêrac, aveau numai o casă, un loc și o mâța bătrână, ca și el căci ómenii de când îl cunoscără pe el, de atunci cunoscără și mâța. Odată și chiamă moșul feciorii și astfel le grăesce:

— Feții mei, eu mor, vă las cu bine. Dorința mea e, ca cel mai bătrân cel mai mare din voi se ia casa, al doilea locul ăr' tu cel mai mic, se iați mâța, care în tótă vieța ta, îți va fi folositoare.“

N'a mai trăit mult bătrânul, s'a dus se dee samă înainte lui D-đeu, de faptele sale. Feciorii l'a înmormântat, ca pe-un om

sêrac, ș'apoi l'au jelit un an întreg. După anul de jale au împărțit feciorii averea rămasă. Cel mai mare s'au unit la olaltă, adecă să se folosescă la olaltă și de casă și de loc. Pe cel mic nu voiră să-l mai sufere la ei, căci ce avé el — o biată de mâța, și cu mâța n'aveu ce face, căci șórecii îi puteau omori și ei. S'a supêrat feciorul cel mic, și a hotărit se ia lumea-n cap.

„Voiu lua lumea în cap, își đise el, și voiu lua cu mine și mâța, căci numai ea-i de vină, că am rămas pe drumuri. Voiu duce-o cu mine, și ce-oiūr păți și suferi eu, să pățescă și se suferé și ea.“

S'a luat feciorul o pită în traistă și bătu în mână și a plecat.

A mers el, cât a mers până i s'a gătat merindea. Atunci s'a oprit în loc, ca omul ce nu scie, ce se facă.

— „Ce se fac măta de unde se-nî iau de mîncare, ? întrebă el pe măta.“

Dar măta care era nădravănă, s'a întors spre el și îi dîse:

„Așteptă numai aici, și mintenî, îți voi aduce de mîncare.“

S'a mirat și minunat flăcăul de măta lui. Numai acum pricepea el cuvintele tată-său, că în totă viața lui îi va fi folositore.

A plecat măta într'o parte, și nu după mult s'a întors cu mîncări bune și destule. A mîncat feciorul și a plecat mai de parte. De câte-orî avea lipsă de ceva, spunea nădravănei măte, și ea mintenî îi aducea. Au mers ei așa multă vreme, până au ajuns în un oraș mare și frumos. În orașul ăsta locuia împăratul, care avea o fată mare și frumoasă, de mai frumoasă n'ăi fi aflat preste nouă mări și nouă țeri.

— „Să te duci, se peșeci fata împăratului, dîse măta cătră fecior.“

„Cum se mē duc? Eu isî sărac, ea-î bogată. Eu is de țeran, ea-î de împărat. N'am nici haine frumoșe, nici pietrii scumpe, ca să-î duc daruri.“

— „Ți-oiu aduce eu de tōte, i rēspunse măta.“

Și măta aduse haine scumpe pentru el, cal frumos pentru încălecat, mătăsări și pietre scumpe pentru daruri și îi dîse:

— „Dute și peșce-o. Spune-i, că eșî bogat, fōrte bogat: că ai pămēnturi, căși și vite mai multe, decăt au toți ōmenii din împărăția asta, și atunci și ea și tatăl ei se vor învoi, ca să-î fi bărbat.“

Sē duse feciorul, și după ce-a dat darurile cele scumpe și a spus împăratului pentru ce a venit îi dîse împăratul:

— „Cu plăcere îți dau fata de soție, că vēd, că eșî cu minte, frumos și avut.“

Au făcut o nuntă mare, de i-a mers vestea. După nuntă a dîs împăratul gineri-s'ō să-î ducă să-î arete moșiile și bogățiile lui.

— „Ce se facem, întrebă feciorul pe măta, unde se duc pe socru meu.“

— „Lasă-le tōte pe mine, rēspunse măta, ți-oiu aduce un hinteu frumos, în care se te sui cu socru'tō și soția ta și se mîi pe unde veî vedea că fug eu și locurile, prin cari voiui fugi, se dîci că isî ale tale.“

Și a adus măta un hinteu frumos, în care s'au suit împăratul, feciorul și soția sa. I'a dus măta prin nesce locuri sămānate cu tot felul de bucate, i-a dus apoi prin nesce câmpii, pline cu ciređi de vite, și cu cășile păđitorilor, apoi prin liveđi întinse pline de cășile lucrătuorilor.

— Astea tōte sunt ale mele, spunea tinērul împăratului. Și se mira împăratul de așa bogății, mergeau mai departe. Căt mergeau caii de iute, și tot nu se puteau ținea de măta în fugă. Măta mergea înainte, până ce a dat de nesce palate mari și multe și a intrat în ele. În palate locuiau vre-ō cînci smeî.

— Vine-ō ōste mare, contra smeilor, strigă măta intrând în palate.“

A eșî smeî afară, și auđind ce strigă măta, și mai auđind și ropotul cailor dela hinteul feciorului, au cređut că într'adevēr e o ōste mare, de aceea s'au ascuns în o claie mare, de fân. Măta a aprins iute claia de fēn și smeii au pierit arși.

În timpul ăsta a intrat și hinteul feciorului în orașul de palate.

— „Astea tōte sunt ale mele, dîse tinērul cătră împărat,“ și la condus prin tōte. Pălatele erau tare frumoșe în lăuntru, pentru-că Smeii au adunat în ele o mulțime de bogății frumoșe. Au rēmas acolo o săptămână, ș'apoi s'au întors erā în orașul depărtat al împăratului și împăratul s'a mulțămît de împărăția. Feciorul a ajuns împărat în locul socrului său și de n'ō fi murit și ađî trăiesce.

Octavian dela Ludișor.

Sergentul Mătrăgună.

Baladă poporană

— Culeasă din „Câmpia Ardealului“ de: Theodor A. Bogdan învățator. —

Intr'ō đî de deminătă
Vine iutc-ō ordonanță,
Tot cătana să se gate
Cu armile încărcate,
Cu borneiele pe spate
Că Turcu nu stă departe.

Cum cătanele se gată
Vine-ō poruncă de-odată,
O poruncă împărătescă,
Toți la Plevna se pornescă,
Se bată ōstē Turcescă.

Cum porunca în sosea
Armadea întreagă'-mî pornea,
Pept cu turcu ce se deie
Dela ei Plevna s'ō ieie.
Cum lângă Plevna sosea
Tunurile bubuia,
Glōnțe mici și mari svērlia
Pe Români ca se-î ucidă
Ca Plevna se n'ō cuprindă.
Dar' Romānu-î tot Romān
Nu se teme de păgān,
Că se înșiră tot în rēnd
Și merge 'n foc fără gānd.
Tot cāntānd și fluerānd

Și din pușcă țeluind,
Tot la peptul Turcului
În inima păgānului
Și pe căți la ochi lua
Pān' la unu nimerea,
Pica Turcii
Ca butucii;
Pașa cum estea vedea
Din gură așa grāia:
„S'am român su mână mea
„Frică de loc n'aș avea,
„Romānu unde ochesce
„Cu ochii închiși nimeresce.“
Pe cānd vorba mi-ō gāta
Romāni în Plevna intra,
Pe-unde intra aprindea
Pe unde eșia tot ardea;
Iar' pe turci cum îi prindea
Stārmî și bucăți îi făcea.

Cum românul se bătea
Glōnțe multe în opra
Vieți multe se sfērșea,
ă și turcu păgānu
Unde prindea romānu
De putea îl omorea

De nu el mort rămânea.

Când era de cătră sară
Plevna tótă-î în flacără,
Iar' în loc de steag turcesc
Era pus cel românesc.
Iar' sus de pe zidu-âl mare
Se-audea un strigăt tare:
„Hura, hura se trăiască,
„Plevna nóstă românească.“
Cum estea le aude turcu
Supérat își pleacă capu.
Trimbițele trimbița
Tunurile inceta,
Armada turcă plângea
Și armile jos punea.

Căpitanu românesc
Poruncit' o, poruncit
C'a nóstă companie
La-un loc să se adune,
După ce ne am adunat
Noi tare mult ne-am mirat
Că numa opt o picat.
De răniți, eram răniți,
Mai prin mâni, mai prin picioré,
Mai la cap și mai la fóle,
La sergentu mătrăgună
Îi lipsé de tot o mână.
Căpitanu l'o întrebat
Cum de durerea-o rebdat
De între raniți n'o piçat.

Dar sergentul respundea:
„Mâna de mult am pierdut
„Când bătaia s'o început.
„Atunci reu m'am mániat
„Buza în ciudă mi-am mușcat.
„Luî D-đeu m'am rugat.

„Se mă lase se trăesc
„Pân' dece turci nimeresc.
„Și ia veđi mâna asta.
„Numa cu ea singurea,
„Am pușcat tótă diua
„Am pușcat, și-am teluit
„Noué turci am nimerit
„Pe-a decelea l'am greșit,
„Și de aia's necăjit.
„Am nedejdie în D-Đeu
„Că pe mâni i'oiu pușca eu!“

Cum mătrăgună pornea
Sângele-î tot ciurlăie
Și tare că mi'l slăbea,
Bând era în sfințit de sóre
Sergentu Mătrăgună móre,
Când sórele au sfințit
Mătrăgună a murit
Numa de arme jălit.

Iar' după ce mi-o murit
Soții grópă io gătit,
Și în grópă l'o astupat,
Io pus o cruce de brad
Că tare bine s'o purtat.
Că s'o purtat vitejesce
Cum în luptă se poftesce.

Trandafir verde înflorit
Nime-atunci nu l'o jălit,
Acum lumea îl jălesce
Și mereu îl pominesce,
Și în locu crucii de brad
Pusuio una de peatră
Că nu pere nici odată.*

*) Scósă din o mare colecțiune de balade populare.
Audiță de la un plugar, care spunea că a trăit în Romania peste 20
ani — posibil că el de acolo o învêtal'o.

Cântece vechi populare.

Fă-mé dómne ce mi face,
Fă-m'o chituță de florî,
Și me du la-un scriitor
Când cetesce mă iubesc
Cu mine se veselesce
Și când scrie,
Me mângăie. —
Fă-me un puî de cristău
Rar să-mî aflu mândrul meu
Frunză verde sus pe têu
Unde-o dice Dumneđeu
Nu oi sbura cum se sbórá
Pân' oi fi în Slătiniórá
Frunză verde a finare,
M'oi duce la canțálaré
Cum o dice Dumneđeu,
Așa oi întreba eu;
Unde aflu mândrul meu.
Frunză verde de pe tâu
M'oi ruga luî Dumneđeu
Frunză verde de pe masă
Oî veni cu el acasă,

Dacă nu mi l'o lăsa
Eu cu el oi rămânea
Ne-om ruga luî Dumneđeu
Să trăiască el și eu
Să trăim, se viețuim
Bine se ne veselim

*

Mândro, se scii gândul meu
Ai gândi la Dumneđeu
Fie mândra cum o fi
Fie vara câmpului
Dacă nu-ș ține cuvântul...
Ce-am vorbit cu tine erî.
Tu ai spus tot la muerî
Dacă-î lucra mândr'o-așa
Eu de tine m'oi lăsa. —

*

Đise mândra cătră mine
Me mărit te las pe tine
Că fórté mulți m'o cerut

Tu nici grijă n'ai avut
 Și tot mă înșeli cu scrisori
 Că numai decât te însori
 Dar m'am săturat acuma
 D'afii mai crede ție gluma.
 Și așa bădiță, bade,
 Spune-mi dreptul cum se cade
 De ai voe de însurat
 Nu-mi ținea drumul legat.
 Mândră mândrulița mea
 Fă cum te învață firea
 Mergi după cine voesci. —
 Numa se nu te căesci
 Duce-maș că mulți me cer
 Numa după tine per.

Scii că mor de me voui duce
 Că ți-a fost gurița dulce
 Acum respuns nu-ți pot da
 Că curând m'oi însura
 Dar tot îți făgăduesc
 Că pe tine te iubesc
 Asceaptă ție puține
 De vrei se vini după mine
 Fata mândră se mărită
 Eu remai fără iubită
 Marită-te cu dumneșeu
 Că mie nu-mi pare reu
 Că mai sunt în lme fete
 Mi-oî afla și eu păreche.

Iov.

Cimilituri.

Undei buricul pământului.
(Unde ești, cine nu crede măsură-l)
 Cine sa născut și încă nu a murit. *(Eu)*
 Sbiară capra între hotară
 Și s'a ude a noua țară. *(Tumul)*
 Coda cocostăreului
 Bate în fruntea tîrgului. *(Gendarmii)*
 Băte ferecate
 În pod aruncate. *(Cucuruzul)*
 În pădure naște
 În pădure crește
 Vine în sat și bleăeste. *(Melita)*
 În pădure naște
 În pădure crește
 Vine a casă suflet creșee *(Leagănil)*
 Am o oie bălalae
 De mi-o fâtat șapte'n paie
 Eu o prind de lână și ție brr
 Ea mă prinde de mână și-mi țiee hrr.
(Câncle)

Cei măi dulci de cât dulce
 Și pe taier nul poți duce. *(Sommel)*
 Când e cald mă depărtezi
 Când e frig mă înbrățosezi *(Soba)*
 Am un cal când ieu șaua
 I se ved mațele. *[Lada]*
 Când intru în casă
 O umplu de o dată
 Țiua mi rușine
 Noptea ved măi bine. *[Lumina]*
 Primăvara te vesălesc
 Vara te răcoresc
 Tômna te nutresc
 Iarna te încăldesc. *(Pomul)*
 Sunt patru surori de a gemenea
 Cu numele asemenea
 Ori cât se silesc
 Tot nu se întâlnesc. *(Rotele)*
 Ce e mic și mititel
 Și îngrădesce lelea cu el. *(Acul)*

Ioan Anghel.

Cum o chiamă?

| joc social —

Un joc social care face mult haz și e ușor de executat, oferim cetitorilor noștri în cele 6 tabele de la vale.

Tabelele le tăiem una câte una și — ca să fie mai durabile — le lipim pe carton sau tablă corespunzătoare de lemn subțirel (fournir).

Domnilor, le dăm cele 6 table în care se află nume de dame; damelor cele cu nume de domni. —

Intrebăm acum „voiți să vă spun cum îl chiamă (pe respectivul)? — Da? — Atunci vă rog a mi renapoiă din cele 6 table numai acele care contin numele respectivului (respectivel).

Din aceste ușor putem găsi care e numele ales, adăugând numerii începători a primelor coloane verticale. —

Esemplu: Numele ales este *Rosa*. — Ni-sa renapoiat 3 tabele; în capul coloanei prime se află numerii: 1, 2, și 16; pe care adăugându-i primim drept rezultat: 19; prin urmare numele de sub cifra. 19 e numele ales.

Alt exemplu: Ni-să innapoiază tabelele cu cifra începătoare 16, 4, 8, 2, — care e numele ales? — Răspunsul e ușor:

16

4

8

2

30 = *Eleonora*.

CUM O CHIAMĂ

1. Ceclia	33. Celestina	4. Ida	36. Sabina	32. Zoe	48. Sempronie
3. Aurora	35. Camila	5. Paraschiva	37. Ernestina	33. Celestina	49. Lucia
5. Paraschiva	37. Ernestina	6. Sara	38. Paulina	34. Dochia	50. Hortensia
7. Persina	39. Teresia	7. Persina	39. Teresia	35. Camila	51. Iudita
9. Amalia	41. Carolina	12. Virginia	44. Anastasia	36. Sabina	52. Matrona
11. Georgina	43. Elisabeta	13. Cornelia	45. Catarina	37. Ernestina	53. Victoria
13. Cornelia	45. Catarina	14. Ageta	46. Matilda	38. Paliluna	54. Silvia
15. Blanca	47. Saveta	15. Blanca	47. Saveta	39. Teresia	55. Eva
17. Onoria	49. Lucia	20. Roma	52. Matrona	40. Lucia	56. Zamfira
19. Rosa	51. Iudita	21. Veronica	53. Victoria	41. Carolina	57. Genoveva
21. Veronica	53. Victoria	22. Eulalia	54. Silvia	42. Irma	58. Ana
23. Rafila	55. Eva	23. Rafila	55. Eva	43. Elisabeta	59. Estela
25. Elena	57. Genoveva	28. Eugenia	60. Lola	44. Anastasia	60. Lola
27. Măriora	59. Estela	29. Iulia	61. Dora	45. Catarina	61. Dora
29. Iulia	61. Dora	30. Eleonora	62. Sidorina	46. Matilda	62. Sidorina
31. Ludovica		31. Ludovica		47. Saveta	

2. Felicia	34. Dochia	8. Flara	40. Lucia	16. Mandia	48. Sempronie
3. Aurora	35. Camila	9. Amalia	41. Carolina	17. Onoria	49. Lucia
6. Sara	38. Paulina	10. Francisca	42. Irma	18. Eufrosina	50. Hortensia
7. Persina	39. Teresia	11. Georgina	43. Elisabeta	19. Rosa	51. Iudita
10. Francisca	42. Irma	12. Gabriela	44. Anastasia	20. Roma	52. Matrona
11. Georgina	43. Elisabeta	13. Cornelia	45. Catarina	21. Veronica	53. Victoria
14. Agata	46. Matilda	14. Agata	46. Matilda	22. Eulalia	54. Silvia
15. Blanca	47. Saveta	15. Blanca	47. Saveta	23. Rafila	55. Eva
18. Eufrosina	50. Hortensia	24. Eufrosina	56. Zamfira	24. Eufrosina	56. Zamfira
19. Rosa	51. Iudita	25. Elena	57. Genoveva	25. Elena	57. Genoveva
22. Eulalia	54. Silvia	26. Constantia	58. Ana	26. Constantia	58. Ana
23. Rafila	55. Eva	27. Măriora	59. Estela	27. Măriora	59. Estela
26. Constantia	58. Ana	28. Eugenia	60. Lola	28. Eugenia	60. Lola
27. Măriora	59. Estela	29. Iulia	61. Dora	29. Iulia	61. Dora
30. Eleonora	62. Sidorina	30. Eleonora	62. Sidorina	30. Eleonora	62. Sidorina
31. Ludovica		31. Ludovica		31. Ludovica	

CUM ÎL CHIAMĂ

16. Avel	48. Dănilă	32. Ilarie	48. Dănilă	8. Vasilie	40. Isidor
17. Avram	49. David	33. Hugo	49. David	9. Lazar	41. Iacob
18. Absolon	50. Alexiu	34. Ieremie	50. Alexiu	10. Leon	42. Ioachim
19. Adolf	51. Emil	35. Ilie	51. Emil	11. Macaveiu	43. Iosif
20. Emiliu	52. Eugeniu	36. Emeric	52. Eugeniu	12. Marcel	44. Iustin
21. Augustin	53. Eusebiu	37. Inocentiu	53. Eusebiu	13. Maftciu	45. Carol
22. Albin	54. Felician	38. Ștefan	54. Felician	14. Mihail	46. Constantin
23. Ludovic	55. Francisc	39. Ion	55. Francisc	15. Nicolau	47. Ludovic
24. Alfons	56. Filimon	40. Isidor	56. Falinon	24. Alfons	56. Filimon
25. Alfred	57. Flavian	41. Iacob	57. Flavian	25. Alfred	57. Flavian
26. Ambrosiu	58. Florian	42. Ioachim	58. Florian	26. Ambrosiu	58. Florian
27. Andrei	59. Filip	43. Iosif	59. Filip	27. Andrei	59. Filip
28. Vasilie	60. Gavrilă	44. Iustin	60. Gavrilă	28. Vasilie	60. Cavrilă
29. Cesar	61. Grigore	45. Carol	61. Grigore	29. Cesar	61. Grigore
30. Ciprian	92. George	46. Constantin	62. George	30. Ciprian	62. George
31. Ciril		47. Ludovic		31. Ciril	

4. Nistor	36. Emeric	2. Alesandru	34. Ieremie	1. Anchidim	33. Hugo
5. Paul	37. Inocentiu	3. Maxim	35. Ilie	3. Maxim	35. Ilie
6. Petru	38. Ștefan	6. Petru	38. Ștefan	5. Paul	37. Inocentiu
7. Roman	39. Inon	7. Roman	39. Ion	7. Roman	39. Ion
12. Marcel	44. Iustin	10. Leon	42. Ioachim	9. Lazar	41. Iacob
13. Maftciu	45. Carol	11. Macaveiu	43. Iosif	11. Macaveiu	43. Iosif
14. Mihail	46. Constantin	14. Mihail	46. Constantin	13. Maftciu	45. Carol
15. Nicolau	47. Ludovic	15. Nicolau	47. Ludovic	15. Nicolau	47. Ludovic
20. Emiliu	52. Eugeniu	18. Absolon	50. Alexiu	17. Avram	94. David
21. Augustin	53. Eusebiu	19. Adolf	51. Emil	19. Adolf	51. Emil
22. Albin	54. Felician	22. Albin	54. Felician	21. Augustin	53. Eusebiu
23. Ludovic	55. Francisc	23. Ludovic	55. Francisc	23. Ludovic	57. Flavian
28. Vasiliu	60. Gavtil	26. Ambrosiu	58. Florian	25. Alfred	59. Filip
29. Cesar	61. Grigore	27. Andrei	59. Filip	27. Andrei	61. Grigore
30. Ciprian	62. George	30. Ciprian	61. George	29. Cesar	
31. Ciril		31. Ciril		31. Ciril	

Ilustrațiunile noastre.

Port țărănesc de pe la năsăud. vezi ilustr. p. 162

La cules de bureți. Ciupercile și bureții din cauză că sunt bogate în substanțe hrănitore, multe constituie un aliment pentru om, unele sunt chiar foarte apreciate și de a cea omenii, mai săracii le adună și le vând cu prețu relativ destul de bunșor: ilustrațiunea noastră încă ne înfățișază pe o muiere ce a plecat cu fiul său ca se adune bureți.

Un curățitor de zăpadă american. Nu arareori se întâmplă de comunicațiunile pe drumurile de fer sunt întrerupte din cauza multei zăpadă ce a acoperit drumurile de fer, pentru curățirea acestora sar recere mulțime de brațe și spese enorme dacă mintea omenească nu ar fi inventat un aparat ce se aplica la drumurile de fer anume pentru curățitul zăpadei de pe drum o astfel de mașină ne înfățișază și ilustrațiunea noastră de pe pag. 159, — *Casa țărănească unde sa născut poetul Andreiu Mureșan* vezi descrierea la articolul A. Mureșan de pe pag. 164.

Colindătorii. Toți privim cu multă plăcere la bieții copilași ce pe la s-tele serbători a naștorei mântuitorului aleargă din casă în casă cu stéua după cum ni-i înfățișază și ilustrațiunea noastră de pe pag. 170 unde îi vedem grupați toți trei la olaltă și pare că îi aușim cum cântă de răsună satul „trei crai de la răsărit.

Doi făcători de bine. Mihaiu Butean de Bera, mare proprietar în Ciomacoz (părțile Satmariului) și Floriana Butean n. Jucan soția acestui mare binefăcător cari a facut fundațiunii pentru scopuri filantropice în suma de preste 17000. — Acești bunî creștinî întru adevăr că a fost inspirați de cuvintele s-tei scripturî „din cele ce aveți voi dați elemosină, și eată tóte sunt vouă curate.

Bibliografie.

Andreiu Mureșan. În colónele acestei reviste noi în mai multe rânduri ne-am ocupat nu numai de biografia poetului Andreiu Mureșan dar chiar și de progresul românilor Bistrițeni a locului natal unde s'a născut poetul ma nisă întentase din partea stăpânirei chiar și proces de presă pentru un articlu publicat despre poetul Andreiu Mureșan în nrl. 2 a Rev. Ilustr. de pe a. 1898.

Am reprodus în ilustrațiune și descriere și biserică cea frumoasă la care românii din Bistriță numai cu multă luptă, jertfe de banî și bravî conducători a putut ca se ajungă.

Ma în cercuri mai restrinse am pășit și cu idea că la acea biserică pompóse ce se afla în fruntea unei piețe alătura de o grădină spațioase ce formează proprietatea bisericeii cât de bine éar sta și ce aspect îndoit de frumos ar avea când pe aceea grădină și în fruntea acelei piețe am ridica noi românii un monument întru amintirea marelui poet. Unde ar fi un loc mai potrivit de cât acolo?

Dar cine se înceapă? Stăm încă de parte de realizarea acestei idei.

O bucurie nea cuprins inima înse când nea venit la mână valorósa carte a D-lui profesor Ioan Rațiu „viața și faptele poetului A. Mureșan“ și la prima cetire am esclamat; eată monumentul de granit pe carele un român recunoscătoriu, îl rădică marelui poet.

Cartea acésta e un studiu vast ce se estinde pe 182 pagini serise într'o limbă ușoră și plăcută din care reproducem și noi nescari fragmente în numărul de față.

Autorul ș'a dat tótă silința de a presenta publicului un operat vrednic de memoria marelui poet atât în cea ce privesce partea literară cât și cea tehnică, ér' venitul curat ce va resulta dela vindarea acestei cărți jumătate la destinat pentru formarea unui fond pentru internatul preparandiei din Blaj.

La rândul său așa credem noi că și publicul românesc își va face datorința va și procura cu mic cu mare fie carele câte un exemplar, se află la autor în Blaj și costă numai 2 coróne.

„Revista Economică,” organ pentru interese economice-financiare, editat din însărcinarea și cu ajutorul băncilor române, cu începerea dela Anul nou se va transforma dintr'o revistă lunară într'o fóie săptămânală. Delegațiunea exmisă de conferența Directorilor de bancă din 1898. s'a întrănit în 16 Decembre a. c. la o ședință în Sibiiu, și a decis acésta schimbare pe motivul, că revista are să servescă în primul rând interese practice de tóte dílele și chestiunii de actualitate, cari reclamă o lámurire și resolvire mai grabnică de cum li-se póte da într'o revistă lunară. În vederea dimensiunelor mari, ce le-a luat lucrarea economică a poporului nostru, și a strinselor legături ce există între diferitele ramuri ale vieții noastre economice, „Rev. Economică“ va da atențiunea cuvenită tuturor chestiunilor de caracter economic, și astfel va fi de interes nu numai pentru băncile noastre, ci și pentru cercuri mai largi. „Revista Economică“ va apăre în estensiune de 1—2 cóle de tipar, format 4° mare și va costa pe 1 an C. 20—, pe 1/2 an C. 10—. Prenumeratiunile se vor trimite la administrația „Revistei Economice“ în Sibiiu (Nagy-Szeben.)

„Anuarul Băncilor Române.“ În editura Delegațiunii Bancilor Române a apărut Anul II (1901) al acestui interesant Anuar financiar, care în partea sa principală cuprinde Șematismul băncilor și societăților comerciale române din țeară. Acest șematism de astă dată a fost compus în estesiune mai mare și cuprinde bilanțul contul profit și perderi, distribuirea profitului și cotei de binefacere a anului de gestiune 1899, împreună cu listă membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiere, cum și funcționarilor tuturor societăților noastre financiare și comerciale. La fie-care institut se mai dau informațiuni detaiate asupra diferitelor dispozițiuni statutare cu privire la semnarea firmei, la cupónele de acțiunii, etc., se indică ramurile operațiunilor și condițiunile acestora, apoi prețul acțiunilor și cupónelor. etc. Afară de aceste Anuarul mai cuprinde un Calendar (Gregorian și Iulian) cu indicarea termenelor pentru plata contribuțiunilor și competențelor erariale, a tragerilor la sorți, a scădenței cupónelor, — apoi Regulamentele Băncii austro-ungare și Cassei de păstrare postale, Tabete pentru timbre și competențe. pentru calcurare de interese. Tarifele postale și telegrafice, Instrucțiuni referitoare la monetele statelor europene, la schimbarea și valoarea lor, etc.

Anuarul cuprinde mult preste 100 pagini 8° mare, este elegant legat în pânză și costă C. 3.—. Se póte procura la administrația „Revistei Economice“ în Sibiiu.

Cronica.

Ce face beutura! În comuna Ardan doi ómenî de frunte și gospodari cari pentru păscutul de tótna ș'au împreunat la olaltă boteele de oi, la despărțire după alesul oilor s'au dus la cârciuma din sat pentru ca se închine la olaltă un păhar de beatură că le-a ajutat D-déu de a eșit în capét cu pace și nu a avut pagubă. Acolo a dat în ceartă și unul a aruncat cu o glajă în capul celuilalt carele în scurt timp a și murit. — Un alt cas; Un locuitor din comuna Șoimuș întorcândușe din comuna vecină cam tîrziu cătră casă și turmentat fiind de beatură a cădút întrun păreu unde la aflat rudeniile a dóua și *mort*.

Tipografia românească în Bistriță. Tipografia noastră din Șoimuș cu 1 Decembre a. c. am strémutat'o la Bistriță, în strada lemnelor nr. 44.

Pro domo. Ne fiind abonați la prețioasa D-vóstră Revistă Ilustrată“ abia acuma mi-a venit la mână nește broșuri din anul 1899. în care am cetit și novela D-lui George Simu „Din propria ei putere.“

Fiecă de preot fiind și eu, m'a impresionat până la lacrimi și nu-mi pot suprima dorința de a gratula și eu bine meritatului și stimatului autor, de și cam târziu.

Să trăească la mulți ani!

Elena E. Domide.

† **Necrolog.** De la Borgo-Bistrița ne-a sosit următorul anunț intristător: Maria Candale născută Pop ca soție, Victoria, Valeriu, Niculau și Anchedim ca fiți, Alecsiu șef inginer silvic de circumscripția în Mălin Romania, Dumitru, Nechita, Ion, Raveca, și Matrona ca frați. Dănilă Pop și soția Maria ca socrii. Elvira, Dănilă, Parachiva, Gacea, Nastasia, Ion și Condrate ca cumnați și cumnate, în numele lor și al numeroșilor consăngenii, afinii și preteni — anunțăm cu inimă frântă de nemărginită durere încetarea din viață a prea bunului și neuitatului soț, tată, ginere, frate, cumnat, și preten *Anchedim Candale* preot și protopop onorar gr.-cath. în Borgo-Bistrița, membru ord. al asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Ungaria, membru al congregațiunii și comis. permanente al Comitatului Bistrița-Năsăud, membru în Comitetul și comis. al fondurilor scol. grănițeresce din Năsăud, membru în Direcțiunea societății de împrumut și păstrare „Speranța” în Borgo-Prund, ș. a., intimplată după un morb scurt și greu în al 45-lea an al laborioasei sale vieți pentru binele și prosperarea neamului și bisericeii, acărui fiu pururea credincios a fost, în al 17-lea an al prea fericitei sale căsătorii și în al 16-lea a preoției, la 18 Decembrie a. c. orele 9 din noapte. Osămintele pământescii ale scumpului defunct se vor astruce în 22 I. c. la orele 10 a. m. în cimiterul familiar din Borgo-Bistrița. Borgo-Bistrița la 19 Decembrie 1900. Fie-i țărina ușoră și memoria neuitată!

† **Necrolog.** *Romul I. Petric* cassar în pensiuere al institutului de credit și de economii „Albina” după lungi suferințe a reposat în Domnul în 2/15 Decembrie, în etate de 51 ani.

Deslegări de găcituri.

Deslegarea găciturii din nr. 16, de Theodor A. Bogdan.

„Nu uita se-mi scrii, „Adio”
Se sărută lung plângând,
Și pe când ea plângând încă,
Trenul plecă fluierând.
După mine nu e nime
Să mă plângă că mă duc
Miar ajunge o privire
Drumul înapoi s'apuc.
No zărește se vede, scrisul
Mi-a fost singur să trăiesc,
Sângur până în ceasul morții
Dumă tren se pribegecu.

A deslegato bine dómnele și d-șorele: Elena Posmușan Ragla, Lucreția Mathe Chiraleș, Lucreția Ungurean Biștrița, Victoria Tăslăvan Bilbor, Emilia Păcurariu Ragla,

Apot domni: Andrei Bugnariu practicant postal în Karczag. Iuliu Socol Cianul mare.

Deslegarea găciturii de sach din nr. 17 de A. S. Rațiu.

Ași vré să mai dorm încă!...
Să pot visa de ea
Că ce puțin prin visuri
Ș'alui durerea mea.

Dar somnul nu măi vine
Și el e în contra mea!
Ah! nu pot nici prin visuri
Să me gândesc la ea!

De așa sci că în somnul vecinic
Ași tot visa de ea
Ași vré să măi iute
Să curm durerea mea!

Bine a deslegato dómnele și domnișorele: Otilia Caba, Cheud Lucreția Mathe, Chiraleș, Elena Posmușan, Ragla, Victoria Tăslăvan, Bilbor, Emilia Pacurar Ragla,

Precum și domni: Andrei Bugnariu, Iuliu Socol Cianul mare.

„**Caritatea.**” La administrațiunea averilor bisericescii din Șoimuș a măi încurs pentru fondul „Caritatea” următoarele sume.

Transport din nr. 17 . . . cor. 35 banii 51.

Trifan Botezat Șoimuș „ — „ 12.
Dumitru Moldova „ „ — „ 24.

George Pop	„	„	„	„	„	„	24.
Simeon Dobra	„	„	„	„	„	„	22.
Ioan Ursa jun.	„	„	„	„	„	„	23.
Ioan Ursa sen	„	„	„	„	„	„	12.
Ioan Buta	„	„	„	„	„	„	12.
Vasile Pop jun.	„	„	„	„	„	„	24.
Tóder Luca lui G.	„	„	„	„	„	„	36.
Maftiu Luca lui T.	„	„	„	„	„	„	36.
Ionica Părcălab	„	„	„	„	„	„	24.
Ion Părcălab Grig.	„	„	„	„	„	„	12.
Samoila Luca	„	„	„	„	„	„	12.
Sofica Urs	„	„	„	„	„	„	12.
Basiliu Băciu	„	„	„	„	„	„	36.
Alexandru Băciu	„	„	„	„	„	„	24.
Victor Băciu	„	„	„	„	„	„	60.
Vasile Băciu I. D.	„	„	„	„	„	„	46.
Vasile Băciu I. I.	„	„	„	„	„	„	24.
Flore Părcălab	„	„	„	„	„	„	24.
Ștefan Părcălab j.	„	„	„	„	„	„	24.
Vasile Moldovan a	„	„	„	„	„	„	14.
Ioan Băciu lui C.	„	„	„	„	„	„	24.
Ștefan Părcălab s.	„	„	„	„	„	„	24.
Tóder Moldovan	„	„	„	„	„	„	12.
Tănasă Creța	„	„	„	„	„	„	12.
Ioan Florița	„	„	„	„	„	„	12.
Gavrilă Barna	„	„	„	„	„	„	12.
Vasile Ursa a C.	„	„	„	„	„	„	24.
Ioan Marginean capitan pens. Ragla	„	5	„	„	„	„	—
Vasile Băciu D. Șoimuș	„	2	„	„	„	„	—
Flore Parcalab	„	1	„	„	„	„	—
Ioan Moldovan	„	„	„	„	„	„	20.
George Pop	„	„	„	„	„	„	10.
Alexandru Băciu	„	„	„	„	„	„	10.
Vasile Păcurariu Ragla	„	„	„	„	„	„	20.
D-na Iuliana Silași Bistrița	„	1	„	„	„	„	—
„ Aurelia Sopenescu Budateleec	„	1	„	„	„	„	—
D-l Stefan Todoran S. Feleac	„	2	„	„	„	„	—
D-șora Lucreția Mathe Chiraleș	„	1	„	„	„	„	—
D-na Anastasia Băciu sen. Șoimuș	„	2	„	„	„	„	—
„ Anastasia Băciu jun.	„	2	„	„	„	„	—
Nistor Macrea, Budacul rom.	„	„	„	„	„	„	20.
George Onea, Buduș	„	„	„	„	„	„	20.
D-șora Aurelia Bojor, Ardan	„	„	„	„	„	„	40.
D-na Anica Bojor	„	„	„	„	„	„	40.

Suma „ 58 „ 64.

Vasile Băciu,
curator prim bisericesc

(Va urma)

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

—*—

D-lui Ioan Muntean în Velt, Ioan Valeriu Deac în Ilișua măi așteptați precum aștept și eu căci trebuie se aibă un capăt și eu mă minunez de cauza întâzierii.

D-lui Ioan Pampu inv. Vă mulțămim pentru energia dezvoltată întru câștigarea de abonați la Revista Ilustrată.

La măi mulți. Am urgat rezolvirea cauzelor pentru cari ne-ați recercat și am primit răspuns că deocamdată nu pôte face măi tirđu speréză că va putea trimite la fie care, directe, cea ce-i se compete, precum a trimis și în anul trecut.

D-lui Petru Ture inv. în Budincez. Am primit cele trimise și le vom publica pe rind. Vă mulțămim.

D-lui A. P. P: Poesiile trimese leam primit și se vor publica.

La măi mulți Pentru anul 1901 nu am tipărit calendariul portativ prin urmare nu vi-l putem trimite.

Domni abonați sunt rugați a ne trimite prețul abonamentului pentru Revista Ilustrată cât măi curund pentru ca se le putem trimite toți numerii de la început — fiind că pre venitoriu numerii întrecători nu vom mai tipări.